

An aerial photograph of a multi-lane highway interchange. A large white gantry structure spans the highway, supporting traffic lights and signs. A red and white striped pole stands on the grassy shoulder. In the background, a body of water is visible under a sunset sky. A dark green semi-transparent box is overlaid on the left side of the image, containing white text.

Update: Powerport regio Moerdijk

Raadsinformatiebijeenkomst, 15 april 2025

Opzet avond

1) Opening & toelichting op proces

Danny Dingemans

2) Presentatie van de resultaten van de technische verkenning

Simon Dona

3) Traject tot “scope besluitvorming”

Christophe van der Maat

4) Gemeentelijke inzet

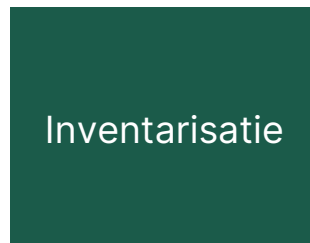
Katja de Haan

5) Insprekers

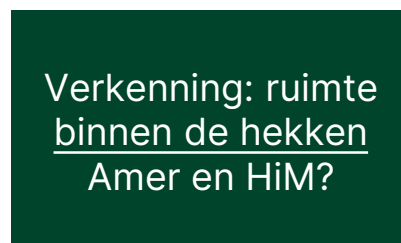
- Yvon van Nieuwenhuizen, ZLTO Moerdijk
- Raoul Nuijten, namens de kerngroep leefbaarheidsvisie Dorp Moerdijk

Proces Ontwerptafel

Ontwerptafel

gereed

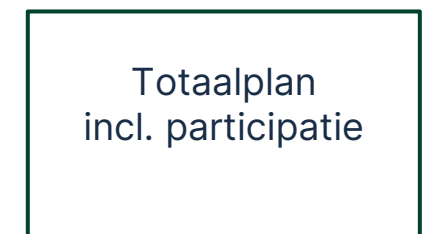

gereed

gereed

Juni 2025

Losse energieprojecten lopen door (projectenprocedure vanuit rijk)

Presentatie technische verkenning

Simon Dona

Powerport regio Moerdijk

Ontwerptafel Powerport regio Moerdijk
presentatie Raadsinformatiebijeenkomst
Gemeente Moerdijk – 15 april 2025

Ontwerptafel Powerport regio Moerdijk

- **Opdrachtgevende partijen:** ministeries KGG, VRO en I&W, provincie Noord-Brabant, gemeente Moerdijk, Drimmelen en Geertruidenberg, Waterschap Brabantse Delta.
- **Opdrachtnemend onderzoekconsortium:** DONA Stedenbouw, Studio Bereikbaar, Strategy Unit, KAW architecten en adviseurs, STIJL Advocaten

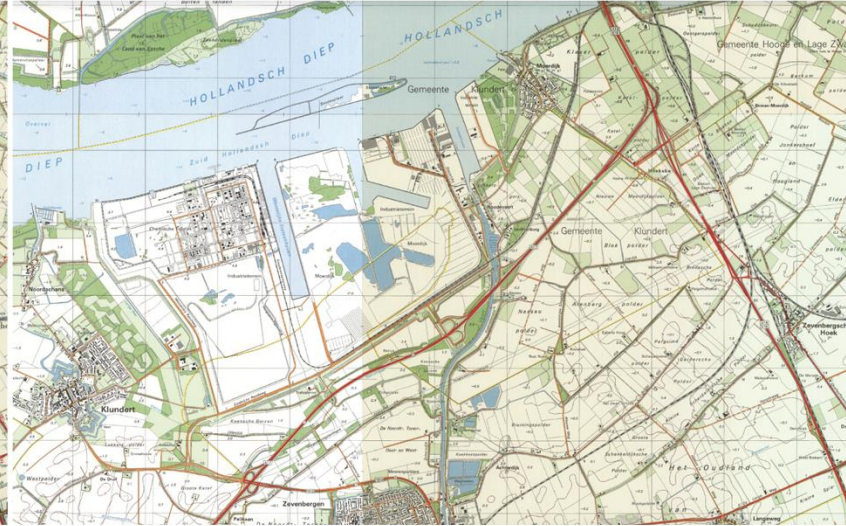
Inleiding op het gebied

Haven- en Industriegebied Moerdijk

1970

1990

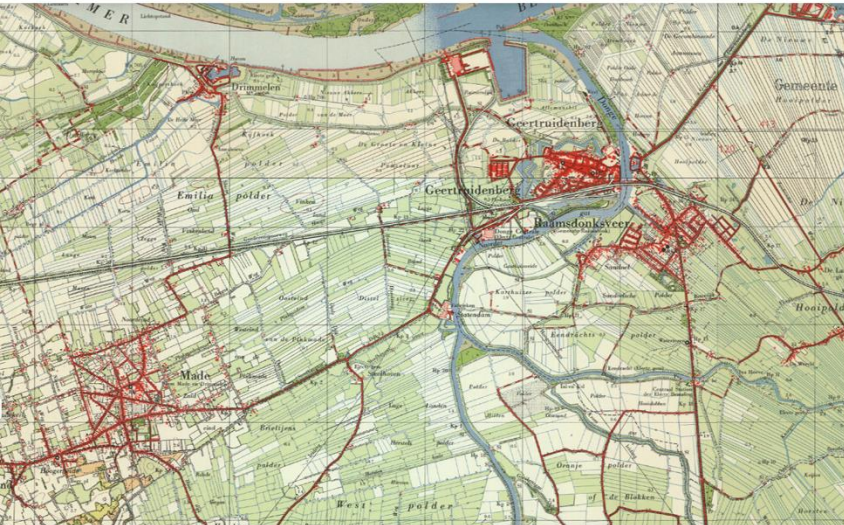

2023

Amergebied

1970

1990

2023

>1.500ha groei in HiM in de afgelopen 30 jaar (gem. >50ha per jaar)

2024. Oproep Leefbaarheidsvisie dorp Moerdijk:
“We vragen om een geloofwaardig perspectief!”

- 1957. Verzoek Comité van Actie aan Rijk: ontwikkeling 40ha industrie voor versterking economie
- 1961. ZeKluZa-gemeente. Plan voor 180ha industrie
- 1964. Provincie. Plan voor 55ha industrie
- 1965. Plan voor behoud Shell en 2.600ha industrieterrein. 684 bezwaarschriften.
- 1969-1973. 2.600ha opgespoten met Biesbosch zand. Sloop buurtschap.
- 1973. Opening Shell fabriek
- 1974-1984. Financiële problemen. Gronden onder kostprijs verkocht.
- 1980-1982. Gif affaire, illegale lozingen, dreiging kerncentrale
- 1992-2004. Provinciaal streekplan en Nota Ruimte. Plan Moerdijkse Hoek. 600ha uitbreiding
- 2004-2007. Milieuproblematiek blijft
- 2009. Besluit tot Logistiek Park Moerdijk. 200ha uitbreiding logistiek.
- 2009. Rijk-regio. Moerdijk Meer Mogelijk. Leefbaarheid: dorpshaven, dorpshuis, speeltuin, meer woningen.
- 2011. Brand Chemiepack
- 2011. Provincie, Havenschap en gemeente. Ontwikkeling toekomstvisie Havengebied.
- 2013. Advies Commissie Nijpels nav concept Havenstrategie: “Fundamentele keuze noodzakelijk”
- 2014. Vaststelling Havenstrategie 2030.
- 2014. Explosie Shell.
- 2015. Start Moerdijkregeling.
- 2020. Start realisatie Logistiek Park Moerdijk. Sloop 26 woningen.
- 2022. Loslaten indexatie Moerdijkregeling
- 2023. Ontwerp Programma Energie Hoofdstructuur. Plan 180ha.
- 2023. Vaststelling Omgevingsvisie. Reserve Roode Vaart (+95ha), huisvesting arbeidsmigranten, truckparkeerplaatsen, windmolens, intensivering goederenvervoer

2013. Advies Commissie Nijpels

Het dorp Moerdijk zit de ontwikkeling van de haven Moerdijk in de weg. Het dorp zou moeten wijken voor groei van de haven en het industrieterrein. Voormalig minister Ed Nijpels heeft dat geadviseerd aan de aandeelhouders, de gemeente Moerdijk en de provincie Noord-Brabant. De keus voor ontwikkeling van de haven en behoud van het dorp is volgens hem 'niet realistisch', staat in het advies dat woensdag is gepubliceerd.

Redactie 18 september 2013

Leefbaarheid

Nijpels waarschuwt dat de discussie over de leefbaarheid in het dorp blijft terugkeren als er nu geen fundamentele keuze wordt gemaakt. De gemeente en provincie houden echter vast aan hun plan.

Perspectief

Burgemeester Jac Klijs van Moerdijk ziet geen noodzaak om afscheid te nemen van Moerdijk als woonplaats. „Uiteraard hebben we het advies uiterst serieus genomen. Maar we denken dat we het dorp een perspectief kunnen bieden als woonkern. Bovendien kom je aan het dagelijks leven van mensen. Dat doe je niet zomaar.”

‘Moerdijk door oog van de naald bij explosie fabriek Shell’

Nieuwsbericht | 14-05-2019 | 14:27

NOS Nieuws • Dinsdag 5 januari 2021, 13:53 • Aangepast dinsdag 5 januari 2021, 14:43

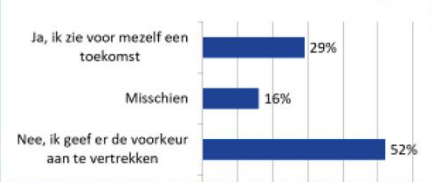
10 jaar na Chemie-Pack: schoonmaak bodem nog lang niet klaar

‘Moerdijk Europa’s afvalput’

Zelf een toekomst in dorp Moerdijk
Ziet u voor uzelf een toekomst in het dorp Moerdijk?

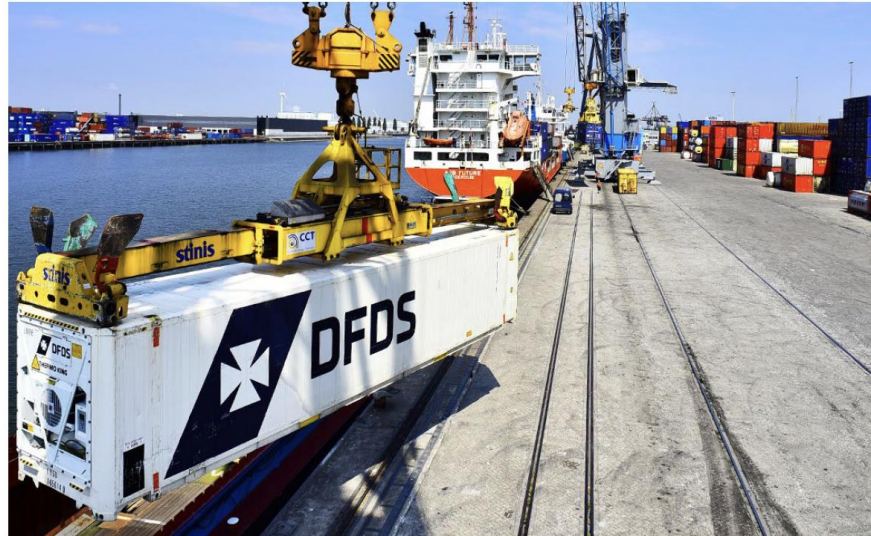

Moerdijkers willen duidelijkheid:
‘Beloftes om de regio leefbaar te houden worden niet nagekomen’

Door: Yvonne Vermeulen vr 31 jan, 11:38 Algemeen

Haven- en industriegebied Moerdijk ...

Bekend met nationale opgaven, maar zelf ook ambitieus

Tussen Dorp Moerdijk, LPM en Station Lage Zwaluwe ...

Dorp tussen water, infra en industrie

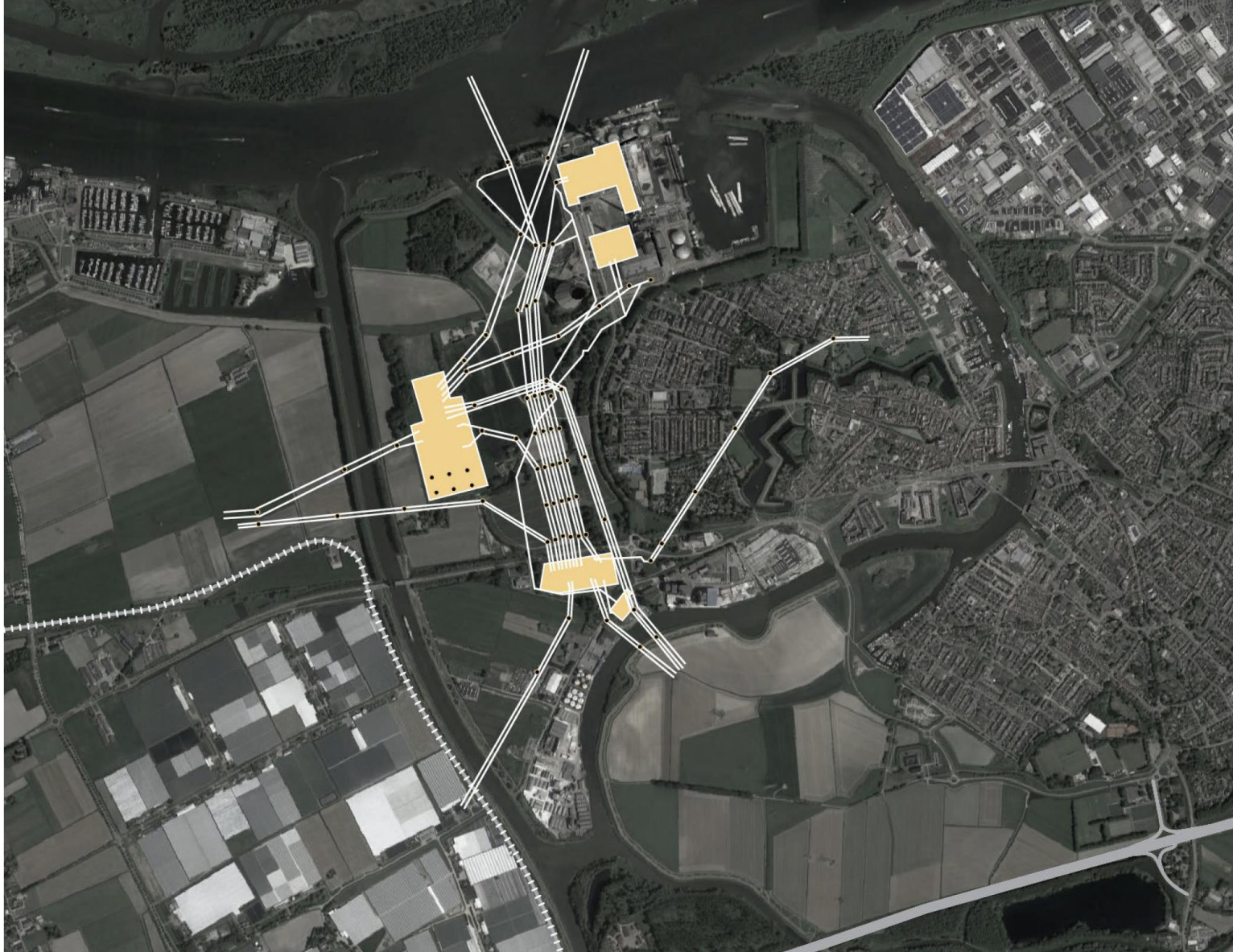
Drimmelen ...

Groenblauw wonen in een open landschap

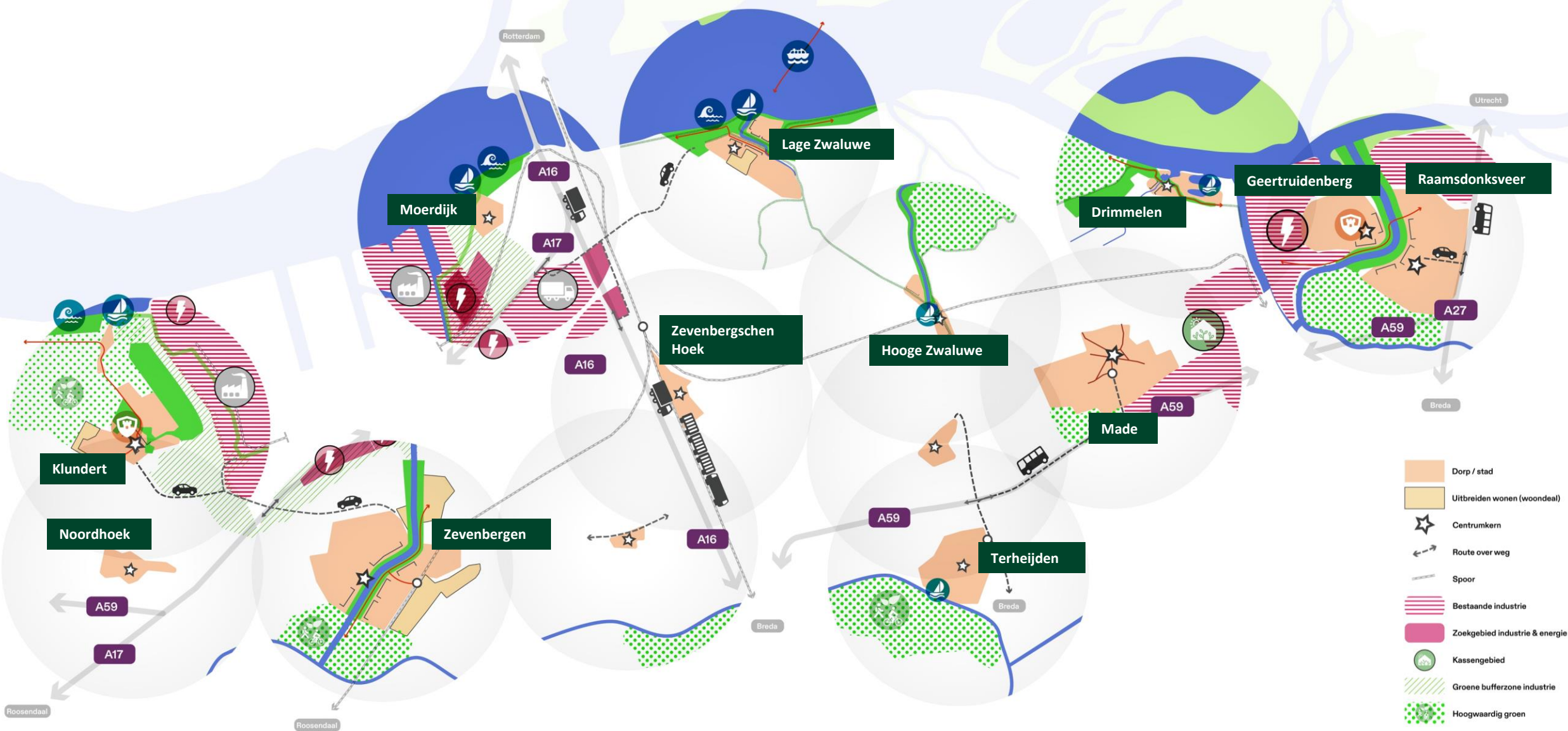
Amergebied Geertruidenberg ...

Erfenis van de Amercentrale tussen de Biesbosch en een 14e eeuwse vestingstad.

Woningen, natuur, landbouw, infra, energie en industrie steeds meer in elkaars vaarwater

Hoe houden we de Brede Welvaart op peil? (welzijn, materiële welvaart, gezondheid, arbeid, vrije tijd, wonen, samenleven, veiligheid en milieu)

Powerport regio Moerdijk

- Knooppunt bus, weg, spoor en water
- Tussen Havens Rotterdam, Antwerpen, Zeeland en Brabantse stedenrij
- Onderdeel SRBT en WBW

Accommodeert ...

KGG

- - Projectprocedures (RCR)
- Elektrificatie NL
- **Verduurzaming Industrie** (NPVI)
- Energie Hoofdstructuur (PEH)

I&W

- - **Circulaire Economie**
- **Goederenvervoer** (Modal shift)
- Zeehavens

VRO

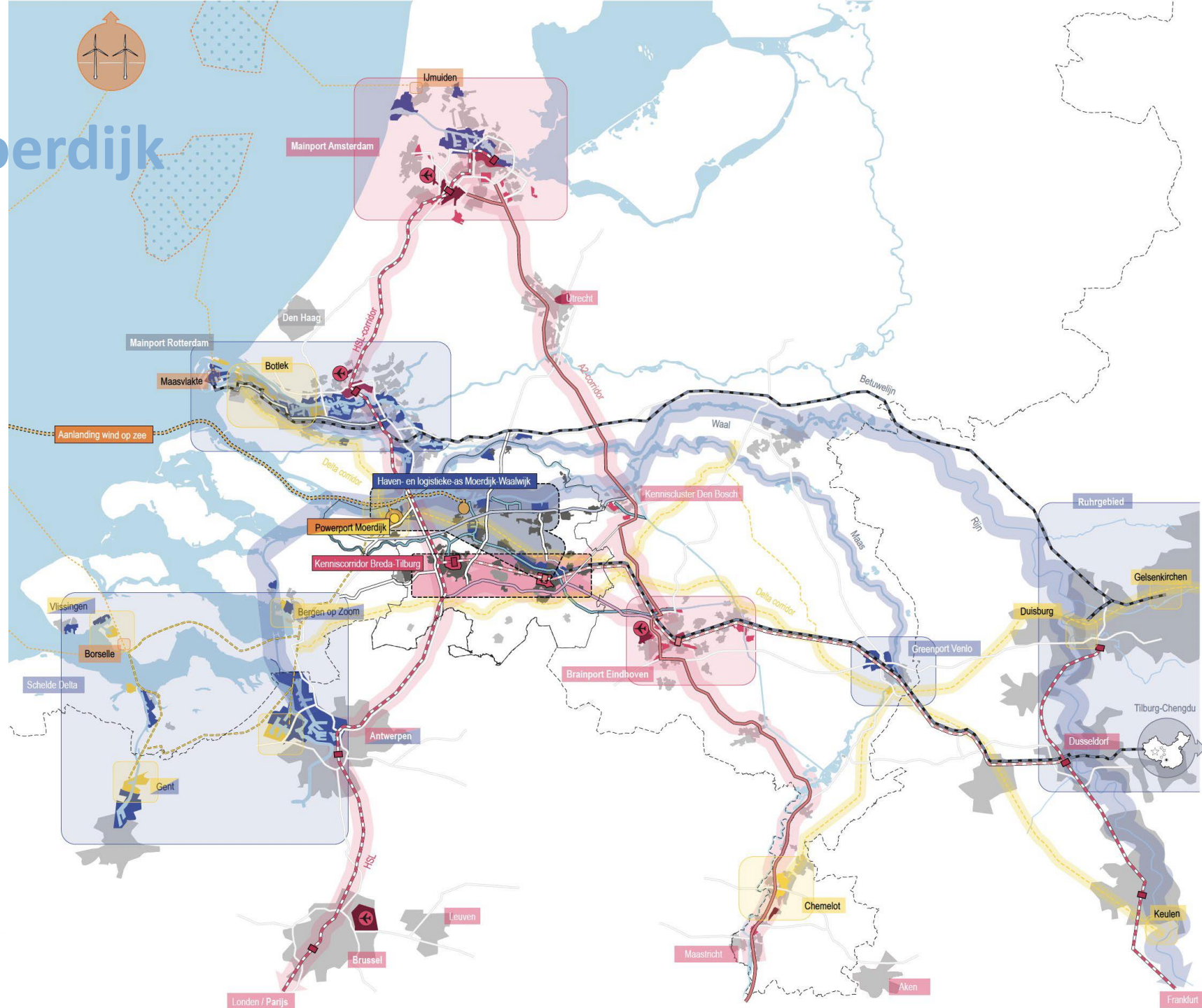
- - Nota ruimte
- Landbouw en natuur (incl. NPLG)
- Ordenende netwerken voor energie en (circulaire) economie
- **Leefbare steden en regio's**
- **Water en bodem** sturend (incl. HWBP)

Provincie

- - Ruimtelijk voorstel
- Verduurzaming industrie
- **Landelijk gebied**

Gemeenten

- - Ontwikkelstrategieën SRBT, WBW
- Omgevingsvisies
- Leefbaarheid
- Lokale economie
- Verduurzaming industrie
- Buitengebied

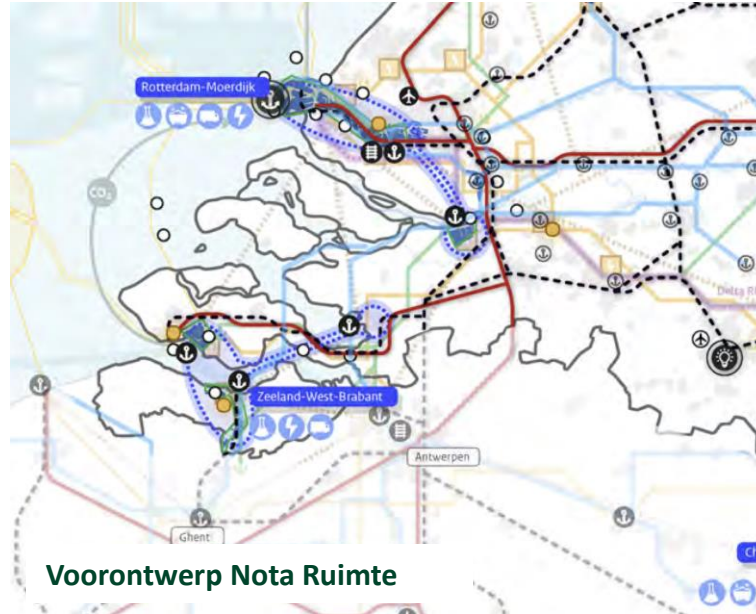

Actuele ruimtevraag

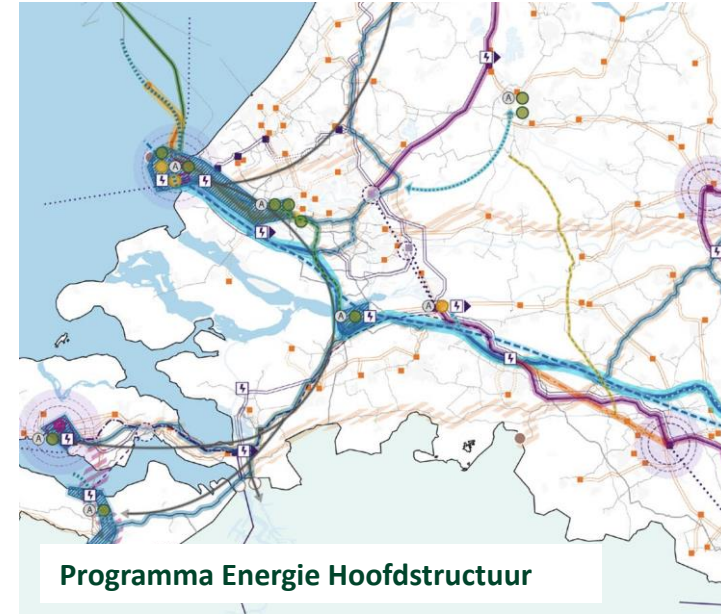
Een unieke knoop van nationaal en Europees belang

Bijdragend aan de autonomie en weerbaarheid; concurrentiekracht en duurzaamheid

- Rijksclaims op het gebied vanuit KGG (energie), EZK (toekomst industrie) en I&W (Zeehavenstrategie)
- Realisatie energietransitie
- Concurrerend houden basischemie
- Terugwinnen kritieke grondstoffen (circulair)
- Kritieke infra tbv weerbaarheid
- **Het industriecluster verandert van belang:** van XXL logistiek (LPM) naar strategische locatie in landsbelang: energievoorziening, autonomie op materialen

Voorontwerp Nota Ruimte

Programma Energie Hoofdstructuur

Ruimtelijk Voorstel Brabant

ENERGIETRANSITIE LEEFBAARHEID MAG NIET IN GEDING ZIJN

Belangrijke rol voor Powerport Moerdijk

Bij vrijwel alle energieplannen om ons land vanaf 2030 onafhankelijk van fossiele brandstoffen te maken, vervult Moerdijk een sleutelrol.

Wim van den Broek
Zevenbergen

▲ Haven- en industrieterrein Moerdijk is een belangrijke spil in de energietransitie van Nederland. FOTO: JORIS BULSWAARD/PROFS

Moerdijk moet een aantrekkelijke en veilige plek blijven

– Danny Dingemans, wethouder Moerdijk

de Moerdijkse grond. Weer een ander onderzoek is gaande naar de levering van rest-warmte van bedrijven op Moerdijk ter aanvulling van het warmtenet van de Amercentrale in Geertruidenberg, waarmee woonwijken van warmte worden voorzien. Ook het waterstofnetwerk en de geothermie raken de uitgestrekte industrieterreinen.

Moerdijk als spin in het web van de landelijke energietransitie. In navolging van Brainport Eindhoven en Rotterdam Seaport is er zelfs al een naam voor bedacht: Powerport Moerdijk. Een sterke merknaam wellicht, maar de reeks grote en complexe opgaven vergen veel van een relatief kleine gemeente met 37.000 inwoners. Wethouder Danny Dingemans is zich daarvan terdege bewust. „Moerdijk staat aan de basis van veel oplossingen waar het gaat om de energietransitie. Dat hangt samen met de aanwezigheid van zware chemische industrie, energieluipers en piekbelasters op het gebied van stikstof. Als ergens winst te behalen valt op het gebied van verduurzaming, dan is het op ons grondgebied.”

Gigantisch netwerk
Tegelijkertijd stapelen de energie-infrastructuurprojecten zich op. Dinsmans: „Haast is geboden, want we de klimaatdoelstellingen van 2030 halen. Om de transitie te trekken, moet een gigantisch netwerk van kabels en leidingen worden aangepast. Niet geheel toelicht raakt een groot deel van dat netwerk de gemeente Moerdijk. Voor de aanleg van de hoogspanningslijn tussen Rilland en Tilburg moet 'ergens in Moerdijk'

niak richting het Limburgse Chemelot en Duitsland. Ook die buisleidingen liggen straks deels onder

maatschappelijke weerstand en dus vertraging als niet gekozen wordt voor een integrale aanpak.”

Roep om integrale aanpak voor energievraagstuk

‘DE ENERGIETRANSITIE VINDT HIER PLAATS’

MOERDIJK – In de gemeente Moerdijk komen nu en in de toekomst vele energieontwikkelingen samen. Of het nu gaat om windenergie die aan land komt, de aanleg van verschillende 380kV-stations en -verbindingen, een waterstofnetwerk en uitdagingen als het gaat om het warmtenet. De verduurzaming van het industrieterrein is nodig, de gemeente Moerdijk is op dit moment betrokken bij 12 regionale energie-infra-projecten. Daarom heeft de gemeente via een brief bij de provincie aan de bal getrokken met de vraag om een betere integrale aanpak.

DOOR YVONNE VERMEULEN

“Deze projecten worden ingepast op dezelfde paar vierkante kilometer,” zegt wethouder Danny Dingemans. “Hier liggen ook al opgevoerd op het gebied van landbouwtransitie, ontwikkeling van het bedrijfstreint, realisatie van truckparking, huisvesting van arbeidsmigranten en onze reguliere werkgelegenheid en bereikbaarheidsopgaven.” Dingemans pleit daarom voor een integrale aanpak omdat hij vertraging en weerstand wil voorkomen. “Die integrale aanpak is nodig, wij willen dat Moerdijk een veilige en aantrekkelijke gemeente blijft om in te wonen, werken en recreëren.”

Volgens Dingemans elken de projecten een tijd van ombreken van de gemeente. “Alle projecten gaan op hun eigen tempo, ze kunt niet zeggen dat de energietransitie hier plaatsvindt. Uiteindelijk wordt de lucht ook schoner voor ons inwoners. We zijn vóór schone energie maar de vraag is hoe we dat

Foto: Yvonne Vermeulen

ondergrond maar over land wordt besproken.”

380kV
Ook als het om 380kV gaat ligt Moerdijk op een knooppunt. Het tracé Tilburg-Rotterdam loopt in de gemeente Moerdijk via Standaarboeten, de noordkant van Zevenbergen en Zevenbergschen Hoek. De nieuwe verbinding is nodig omdat de huidige verbinding met 150kV te weinig capaciteit heeft. Er moet ook een 380kV tracé komen tussen Geertruidenberg en

waarbij buisleidingen voor verschillende stoffen van Rotterdam richting Geleen en de Duitse grens ook door de gemeente Moerdijk lopen. Het plan is om de buisleidingen zo veel mogelijk in één keer aan te leggen. “Ook voor deze route moeten we eens goed aan tafel zitten,” zegt Dingemans. “Voor zo’n route heb je te maken met heel veel grondeigenaren.” Ook het waterstofnetwerk loopt via de gemeente Moerdijk, volgens Dingemans gaat het om een relatief klein project waar bestaande buizen voor gebruikt

Waarom scheepvaart
Schepen die nu aanmeren in de haven van Moerdijk draaien voor de energie op diesel. De gemeente ziet dat graag veranderen in walstroom, dat lijkt een kleine aanpassing maar is het niet. “Zo’n aarschip gebruikt ontzettend veel stroom,” legt Dingemans uit. “De aanpassing op een schip is zo gedaan, maar het stroomnet kan de aanleg van walstroom nu niet aan in Moerdijk.”

Toekomst
De meeste van deze plannen moeten rond 2030 gerealiseerd zijn en Dingemans hoopt dat de noodzaak alle processen kan versnellen. “Het is een ongehoord ingewikkeld vraagstuk. Moerdijk is echt de spil. Als gemeente blijven we in gesprek met de provincie Noord-Brabant en het ministerie van Economische Zaken, maar we kijken ook welke andere ministeries misschien iets voor Moerdijk kunnen betekenen. Al deze plannen zijn goed voor Nederland, goed voor Brabant maar we willen er als Moerdijk ook baat bij hebben,” besluit Dingemans. Inwoners kunnen alle projecten volgen via www.moerdijk.nl/energieprojecten. Op maandag 10 juni om 19.00 wordt er een informatieavond georganiseerd in de Borgh in Zevenbergen, dan licht het ministerie van LKZ een aantal van deze projecten toe.

minste milieubelasting op de omgeving. We weten nog niet of de kabel via het Hoofdwijk komt, want ook een variant

weg is er vanuit verschillende bedrijven ook de wens voor buisleidingen. Het gaat hier dan om de Delta Rhine Canal

stadsverwarming rendabel te maken. Als het tracé langs een plaats of nieuwe wijk komt, wordt er wel naar gekeken.

Shell belooft CO2-uitstoot Rotterdam en Moerdijk komende jaren te verlagen

Shell zal de CO2-uitstoot van zijn fabrieken in Rotterdam en Moerdijk de komende jaren fors verminderen. Dat heeft het olie- en gasconcern afgesproken met het kabinet en de provincies Zuid-Holland en Noord-Brabant.

Het bedrijf wil in 2030 3,9 megaton minder CO2 uitstoten. Dat is 20 procent van wat de Nederlandse industrie in totaal moet reduceren tegen die tijd. Shell wil verder de stikstofuitstoot met minstens 10 procent verminderen.

De noodklok is geluid over het stroomnet, maar hoe nu verder?

Nu het kabinet de intentie heeft uitgesproken om het overvolle stroomnet tijdens piekuren te ontzien, bepleiten grootverbruikers een snelle...

Economie 20 oktober 2023

CO ₂ -emissie EU-ETS bedrijven (in tonnen)	2021	2022
% Moerdijk van Brabant	63,7%	59,2%
% Shell van Moerdijk	89,1%	85,5%

NOS Nieuws • Donderdag 13 april 2023, 15:38

Shell belooft CO₂-uitstoot Rotterdam en Moerdijk komende jaren te verlagen

Shell zal de CO₂-uitstoot van zijn fabrieken in Rotterdam en Moerdijk de komende jaren fors verminderen. Dat heeft het olie- en gasconcern afgesproken met het kabinet en de provincies Zuid-Holland en Noord-Brabant.

Het bedrijf wil in 2030 3,9 megaton minder CO₂ uitstoten. Dat is 20 procent van wat de Nederlandse industrie in totaal moet reduceren tegen die tijd. Shell wil verder de stikstofuitstoot met minstens 10 procent verminderen.

SHELL MOERDIJK

- Forse reductie CO₂-uitstoot. Shell Moerdijk naar CO₂-0 betekent ca 60% van de Brabantse CO₂-uitstoot reduceren (20% van totaal in NL).
- Oplossen transportschaarste draagt bij aan verdere CO₂-reductie regionaal MKB.
- Oplossen transportschaarste draagt bovendien bij aan het verbeteren van het economische vestigingsklimaat, bedrijven hebben hier weer toekomstperspectief. Dat is goed voor de economie en de werkgelegenheid.

AMERCENTRALE

- Levert 51.000 huishoudens warmte (Breda - Tilburg)
- Stookt nu op biomassa (en zeer klein aandeel steenkool (per 2025 verbod op steenkool))
- Per 1/1/2027 stopt subsidie op gebruik biomassa
- RWE is eigenaar van de elektriciteitscentrale, Ennatuurlijk van het warmtenet (leverplicht)
- Alternatieven worden onderzocht: industriewarmte Moerdijk, aardwarmte, Aanlanding van wind locatie.

▲ Bezoeker van de open dag bij de Amercentrale in Geertruidenberg. © Pix4Profs-Ron Magielse

Amercentrale stopt met leveren stadswarmte aan Breda en Tilburg

BREDA - De Amercentrale in Geertruidenberg stopt per 1 januari 2027 met het leveren van warmte aan het stadsnet van Breda en Tilburg. Als reden geeft exploitant RWE dat per die datum de subsidie op het stoken van biomassa komt te vervallen.

Geert Nijland 14-12-22, 11:30

NOS Nieuws • Maandag 10 februari, 17:00

Rotterdamse haven krimpt, gemeente en provincie slaan alarm bij kabinet

Ewoud Kieviet
Politiek verslaggever

Guus Dietvorst
redacteur Politiek

Het gaat niet goed met de Rotterdamse haven. De industrie in de haven krimpt al bijna twintig maanden en daarom slaan de gemeente en de provincie Zuid-Holland groot alarm. "Het kabinet moet dit voorjaar ingrijpen", schrijven ze in een brief aan het kabinet.

Dit is een nieuwsbericht van
Omroep Brabant

Zondag 16 februari, 09:00 • Aangepast maandag 17 februari, 15:10

Havendirecteur slaat alarm: gebrek aan stroom bedreigt toekomst Moerdijk

Het Rijk moet snel knopen doorhakken om de problemen op het elektriciteitsnet op te lossen. Anders dreigen bedrijven rond het havengebied van Moerdijk vast te lopen. Dat zegt topman Paul Dirix van Port of Moerdijk. Hij schaart zich daarmee achter de noodkreet van de Zuid-Hollandse politiek die onlangs groot alarm sloeg over de krimpende industrie rond de haven van Rotterdam.

Legenda

- Stedelijke gebieden
- Water
- Historische lijnen
- Inundatiegebieden Zuiderwaterlinie
- Vestingssteden Zuiderwaterlinie
- Fort Zuiderwaterlinie
- Natura 2000

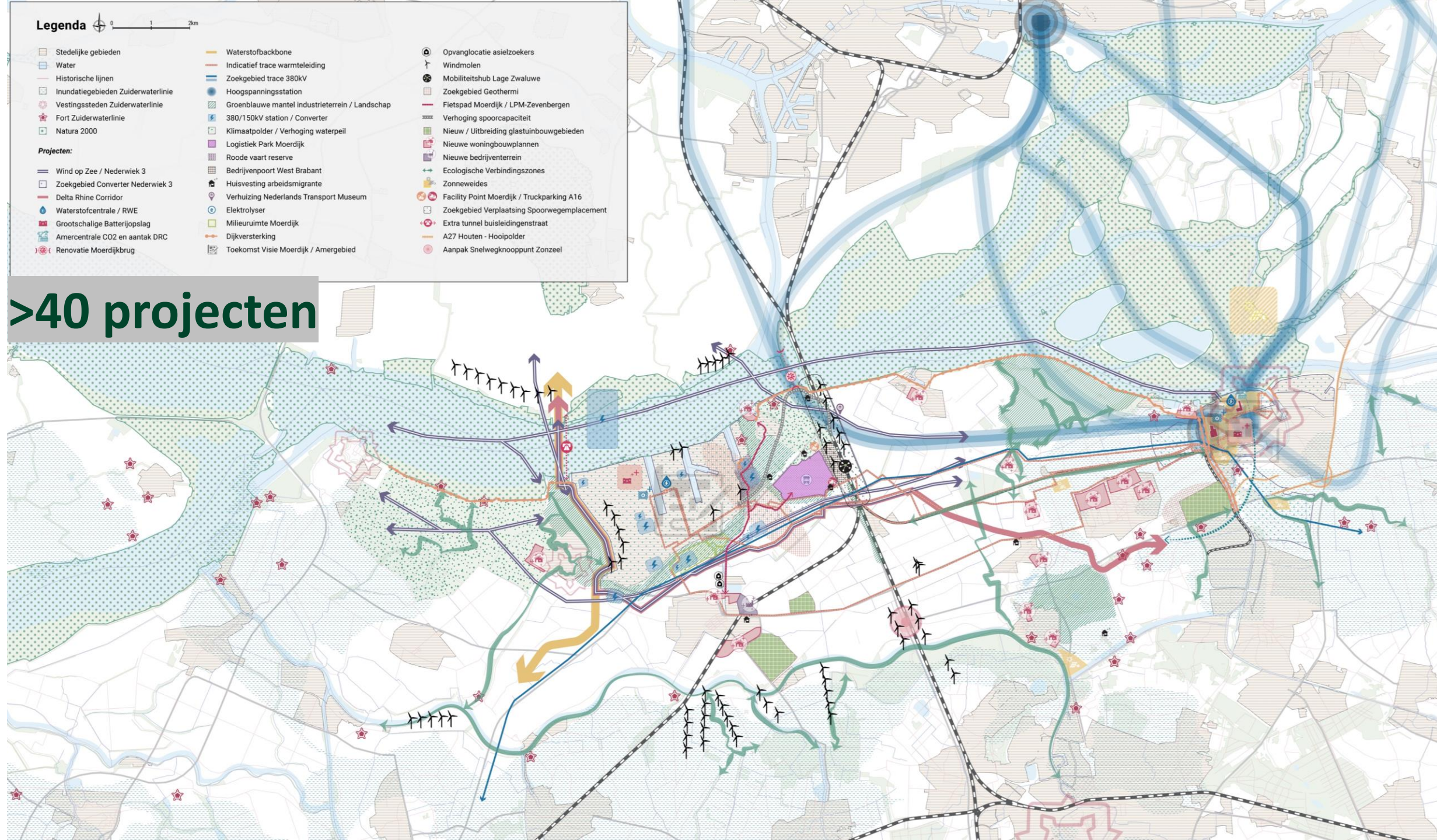
Projecten:

- Wind op Zee / Nederwiek 3
- Zoekgebied Converter Nederwiek 3
- Delta Rhine Corridor
- Waterstofcentrale / RWE
- Grootschalige Batterijopslag
- Amercentrale CO2 en aantak DRC
- Renovatie Moerdijkbrug

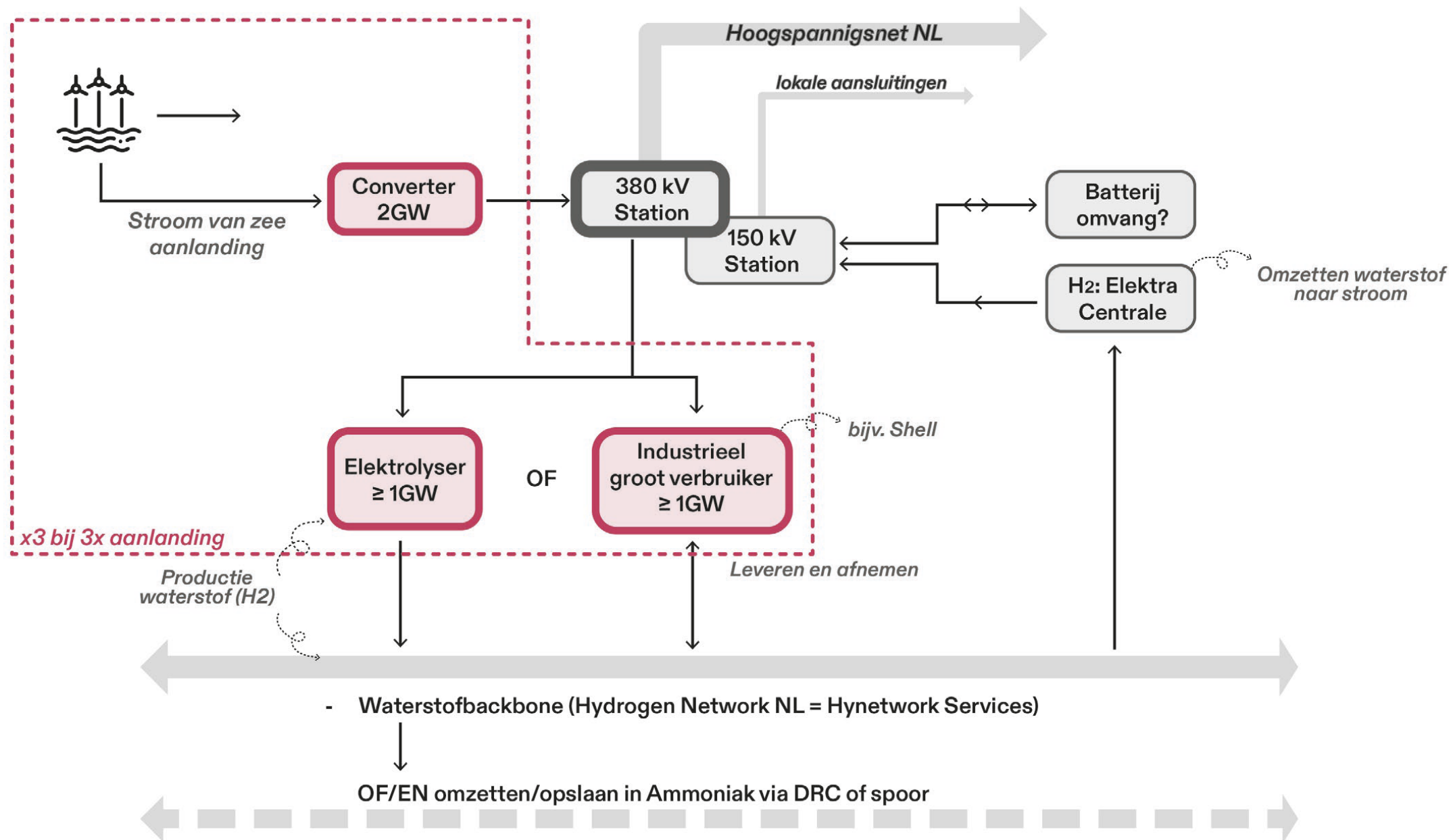
- Waterstofbackbone
- Indicatief trace warmteleiding
- Zoekgebied trace 380kV
- Hoogspanningsstation
- Groenblauwe mantel industrieterrein / Landschap
- 380/150kV station / Converter
- Klimaatpolder / Verhoging waterpeil
- Logistiek Park Moerdijk
- Rode vaart reserve
- Bedrijvenpoort West Brabant
- Huisvesting arbeidsmigrante
- Verhuizing Nederlands Transport Museum
- Elektrolyser
- Milieu ruimte Moerdijk
- Dijkversterking
- Toekomst Visie Moerdijk / Amergebied

- Opvanglocatie asielzoekers
- Windmolen
- Mobiliteitshub Lage Zwaluwe
- Zoekgebied Geothermie
- Fietspad Moerdijk / LPM-Zevenbergen
- Verhoging spoorcapaciteit
- Nieuw / Uitbreiding glastuinbouwgebieden
- Nieuwe woningbouwplannen
- Nieuwe bedrijventerrein
- Ecologische Verbindingszones
- Zonneweides
- Facility Point Moerdijk / Truckparking A16
- Zoekgebied Verplaatsing Spoorwegemplacement
- Extra tunnel buisleidingenstraat
- A27 Houten - Hooipolder
- Aanpak Snelwegknooppunt Zonzeel

>40 projecten

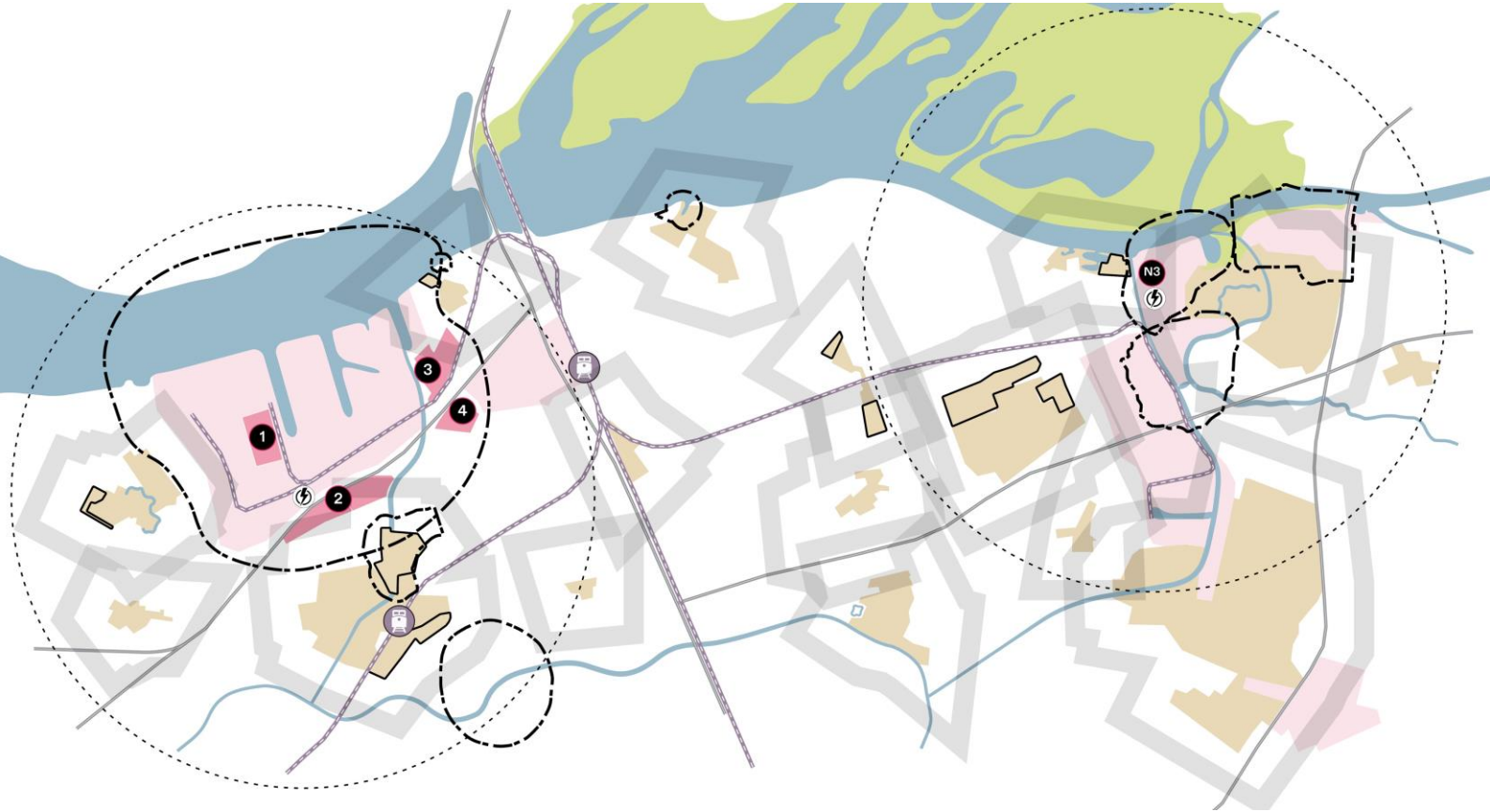

“Het 380-150kV station (reeds aanwezig in het Amergebied) is een eerste dominosteen in een lange rij met andere energie-projecten”

Stapeling van ruimteclaims

2025-2030. De geïnventariseerde ruimtevraag voor een toekomstbestendig en duurzaam Haven- en Industriegebied bedraagt 190 - 300 hectare

Lopende energieprojecten

- **380-150-20kV station**, o.a. voor de elektrificatie van Shell (POM 380: 28 ha, afhankelijk van de configuratie kan dit oplopen tot 40ha)
- **1 aanlanding Wind op Zee** (Nederwiek III: 5,5) (uit PEH)

Groeivraag huidige industrie

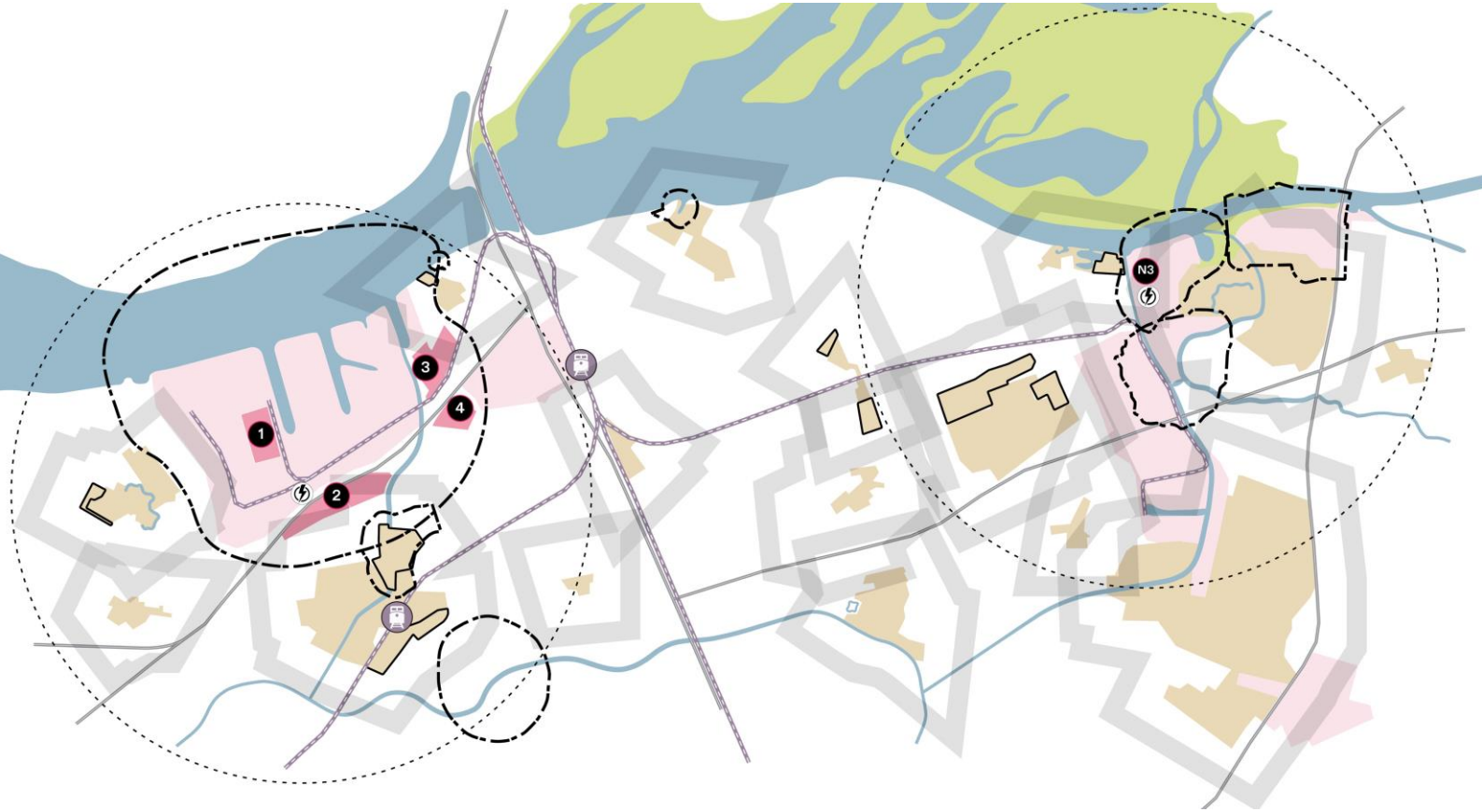
- **Autonome groei Haven- en Industriegebied** (110 - 240 ha) (autonome groei)

Overige ontwikkelingen

- **Truckparking, huisvesting arbeidsmigranten en aanverwante faciliteiten** die onlosmakelijk gepaard gaan met de groei van HiM (>25 ha, om te voorzien in huidige behoefte, exclusief lopende realisatie LPM - op basis van bestaande plannen)
- **Waterberging en inpassing infrastructuur.**

Stapeling van ruimteclaims

2030-2050. Om de strategische nationale en provinciale ambities te realiseren komt bovenop de 190 - 300 hectare nog eens een additionele vraag.

Programma Energie Hoofdstructuur (0-200ha)

- **1-2 aanlandingen Wind op Zee in Moerdijk** (11 ha, bron: VAWOZ, PEH)
- **Mogelijk een extra 380kV station Moerdijk** (20 hectare, bron: PEH)
- **Elektrolyse** (75 ha - voor Moerdijk en Geertruidenberg samen) (bron: PEH)
- **Grootschalige batterij** (105ha – voor Moerdijk en Geertruidenberg samen) (bron: PEH) -> kan mogelijk buiten de Powerport landen

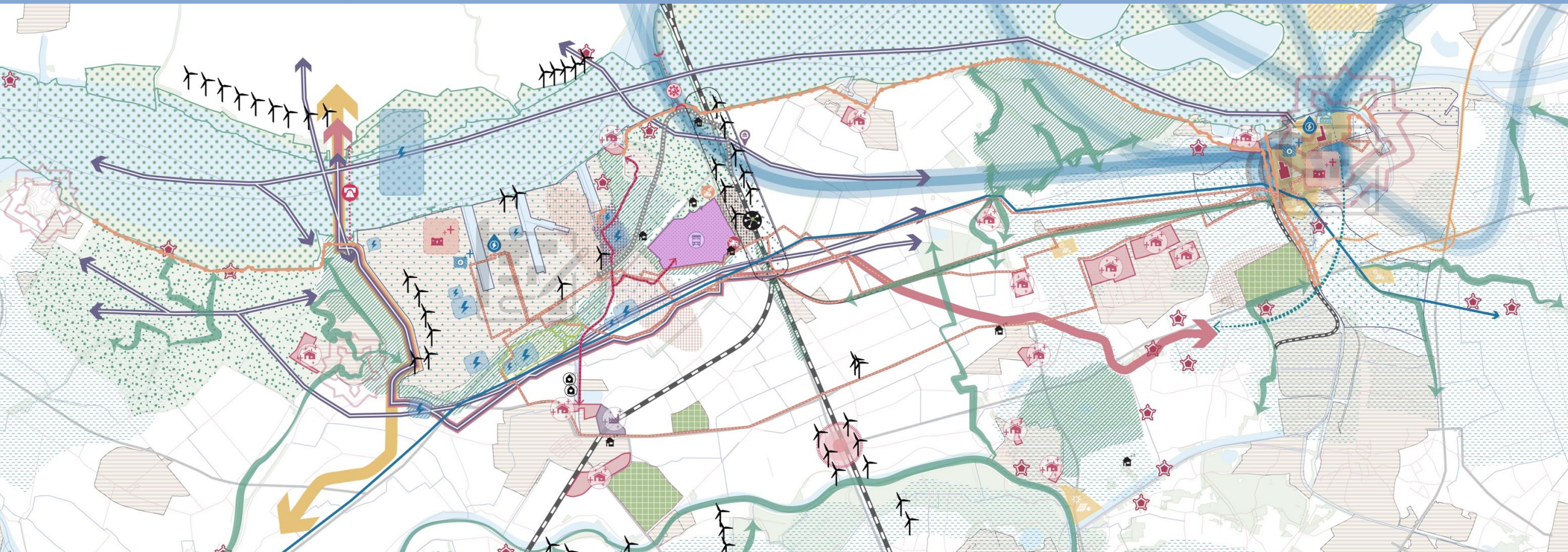
Overige ontwikkelingen

- **Grootschalige logistiek** (10-90 ha) (bron: Magazine feiten en cijfer Brabantse Bedrijventerreinen 2024) -> kan mogelijk buiten de Powerport landen
- **Beleidskeuze: Circulaire Economie** (vraagt nadere studie)
- **Geothermie** (1-2ha per bron)
- **Bijbehorende faciliterende voorzieningen**
- **Waterberging en inpassing infrastructuur.**

Inpassing infrastructuur

De inpassing van strategische infrastructuur tbv grootschalige ontwikkelingen heeft een invloedsgebied van circa 265-280 hectare (indicatief).

- **Delta Rhine Corridor** = 140 hectare (20km x 70m) (scopebesluit genomen, RCR-project, ondergronds)
- **380kV Krimpen-Crayenstein** = 30 tot 45 hectare (10-15km x 30m) (tracéprocedure loopt, RCR-project, bovengronds)
- **380kV Rilland-Tilburg** = 90 hectare (30km x 30m) (Tracébesluit reeds genomen, RCR- project, bovengronds)
- **Warmteleiding** = 5 hectare (20km x 2m) (privaat initiatief, ondergronds)

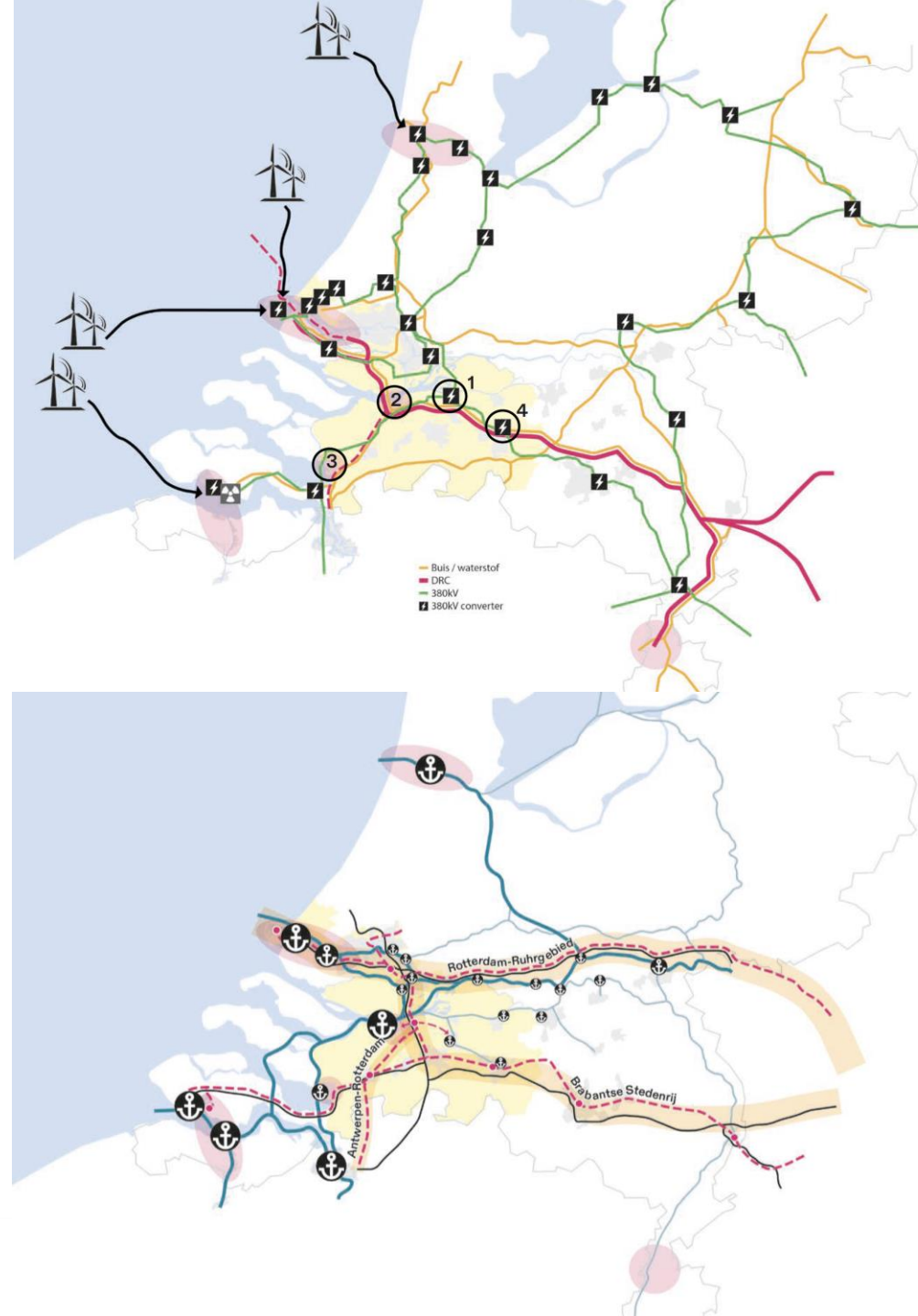

Kunnen we de vraag beïnvloeden?

Beïnvloedbare ruimtevraag

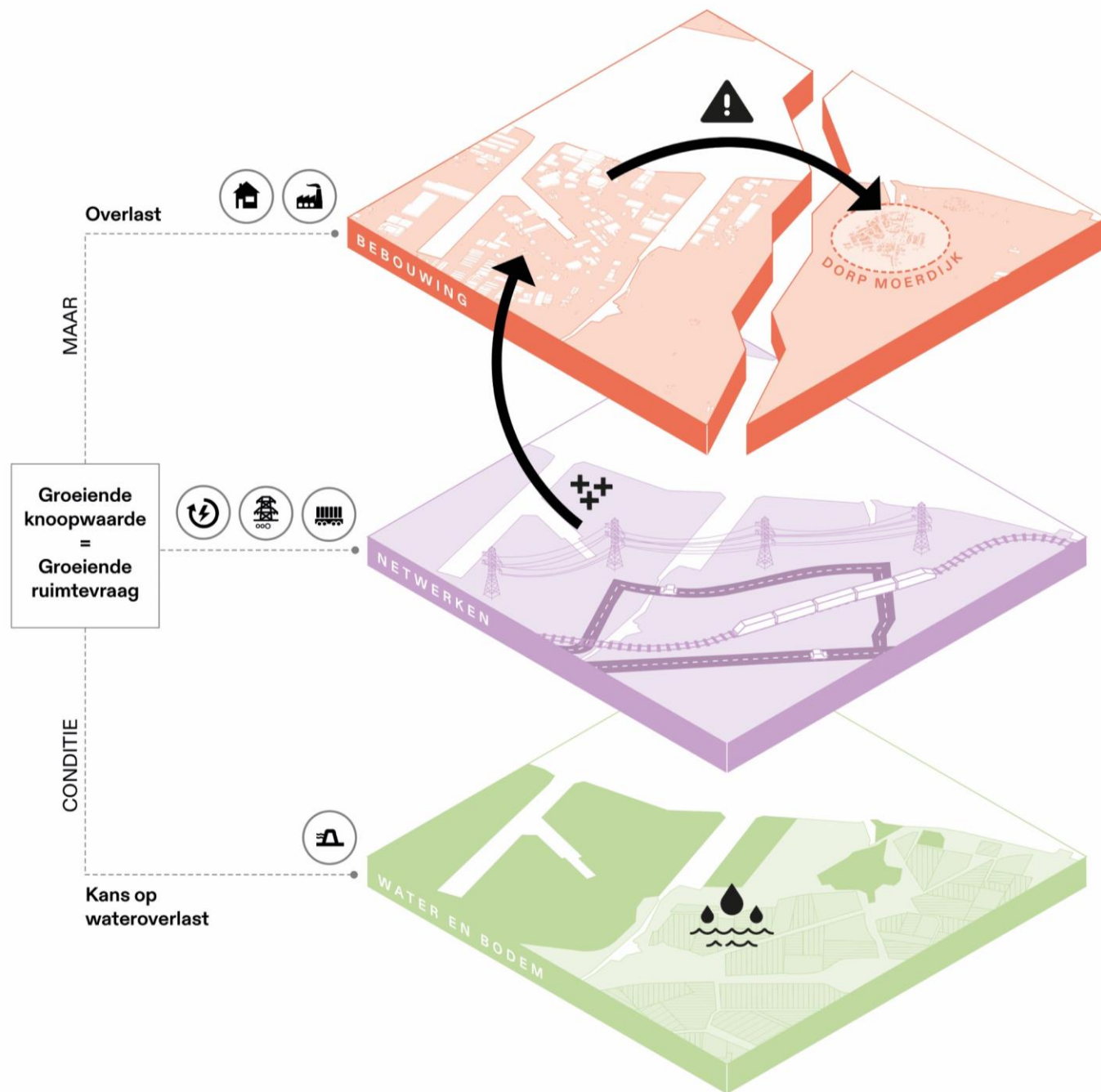
Typologie en locatie

- Het is - vanuit het oogpunt van de beoogde activiteiten - logisch dat alle ruimtevragers (met name elektrificatie, circulair en logistiek) naar dit gebied kijken. Er zijn weinig andere plekken in Nederland met vergelijkbare knoopwaarde die voor deze activiteiten geschikt zijn.
- De projecten kennen nauwelijks tot geen mogelijkheden om compacter uitgevoerd te worden. Integendeel, netto 5,5 hectare Nederwiek III vraagt in de praktijk om >10 hectare ruimte. Ook POM 380kV station is verdubbeld.
- De aard en grootte van een deel van de ruimtevraag gaat slecht samen met intensiveren en/of deconcentreren.

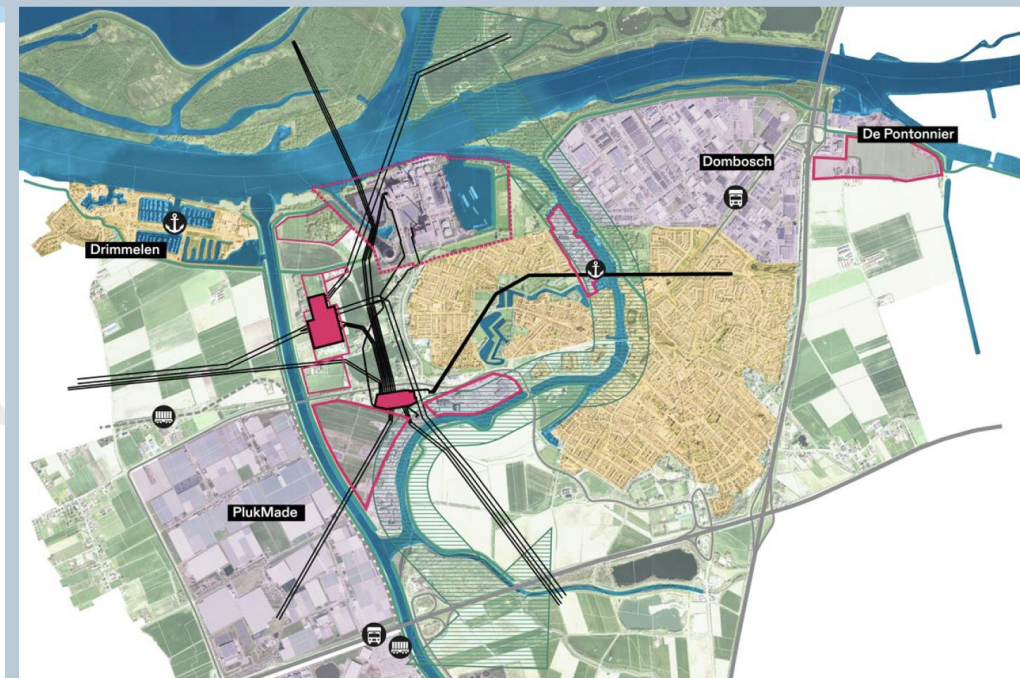

Groeiende knoopwaarde = groeiende ruimtevraag

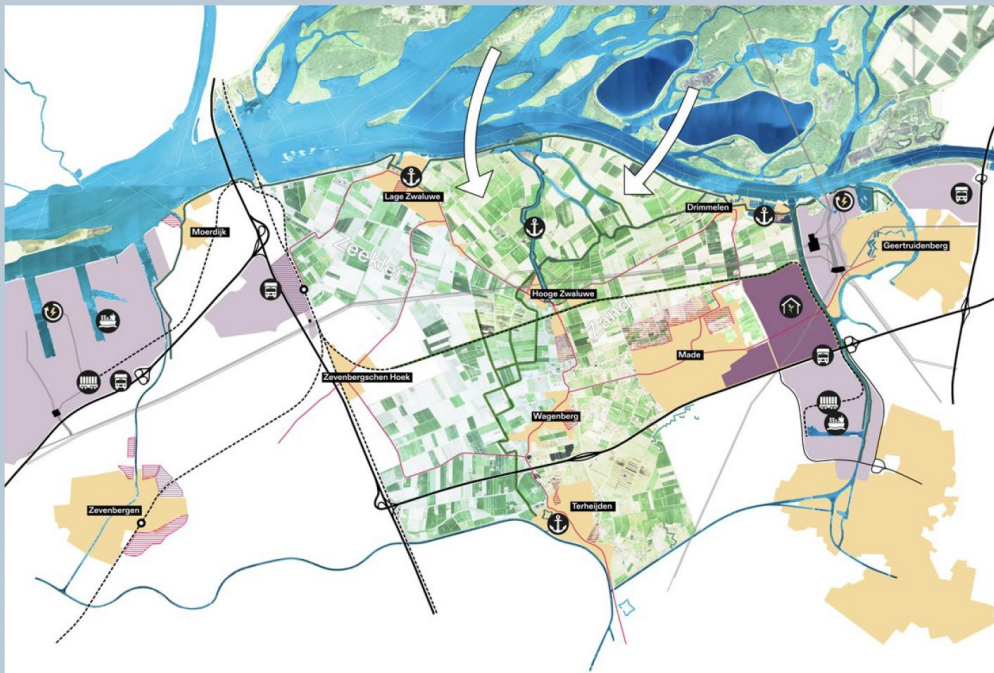
- In de aanwezige knoopwaarde ligt een zichzelf versterkend effect verscholen. Immers: hoe beter de aantakking op infra voor energie, water, weg, spoor en buis geregeld is, hoe aantrekkelijker de plek wordt voor diverse ruimtevragers.

Is er ruimte 'binnen de hekken'?

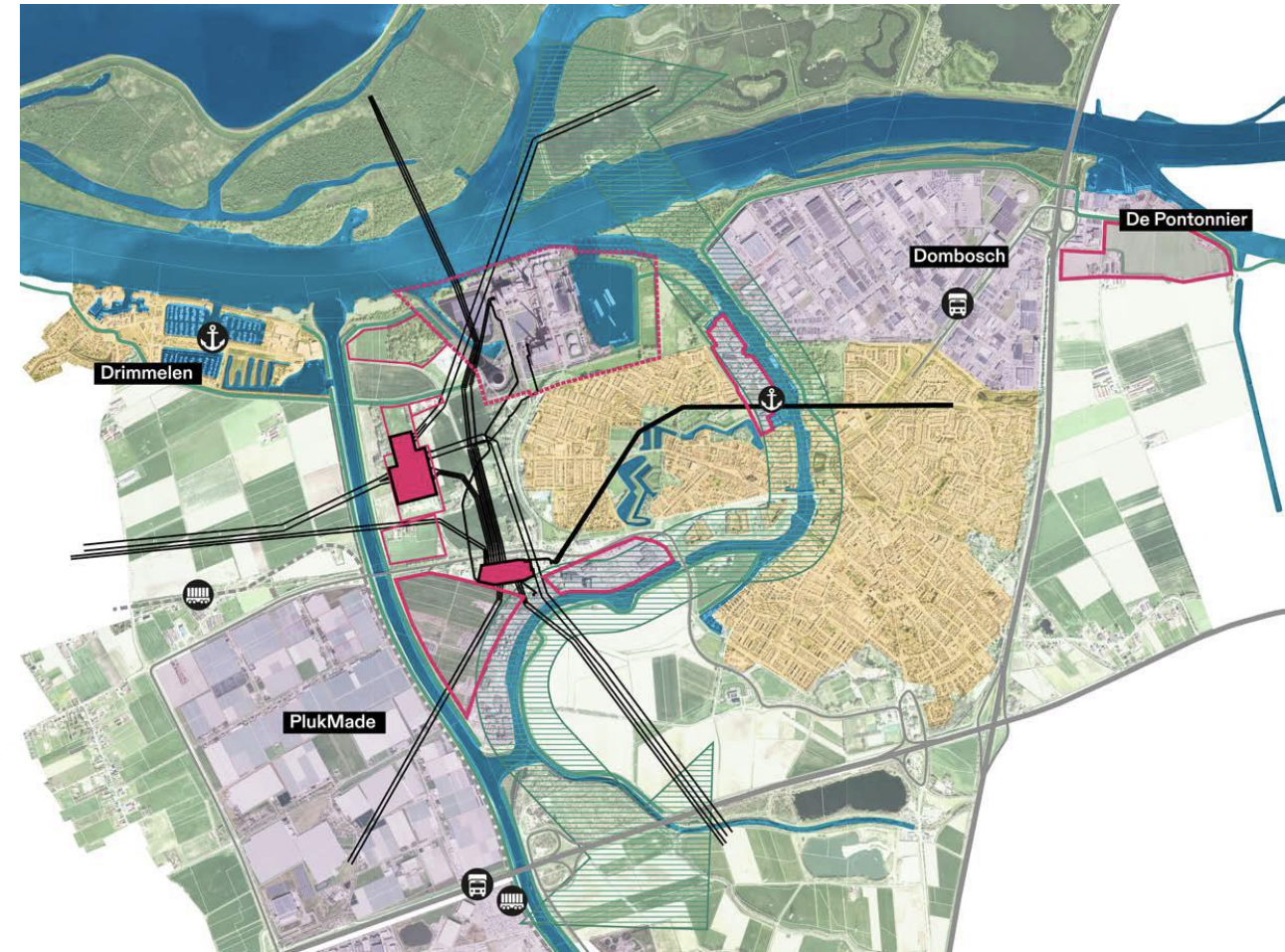

Verdiepende schouw langs 4 deelgebieden (Haven- en Industriegebied Moerdijk, Amergebied, Stationsgebied, Open dorpenlandschap)

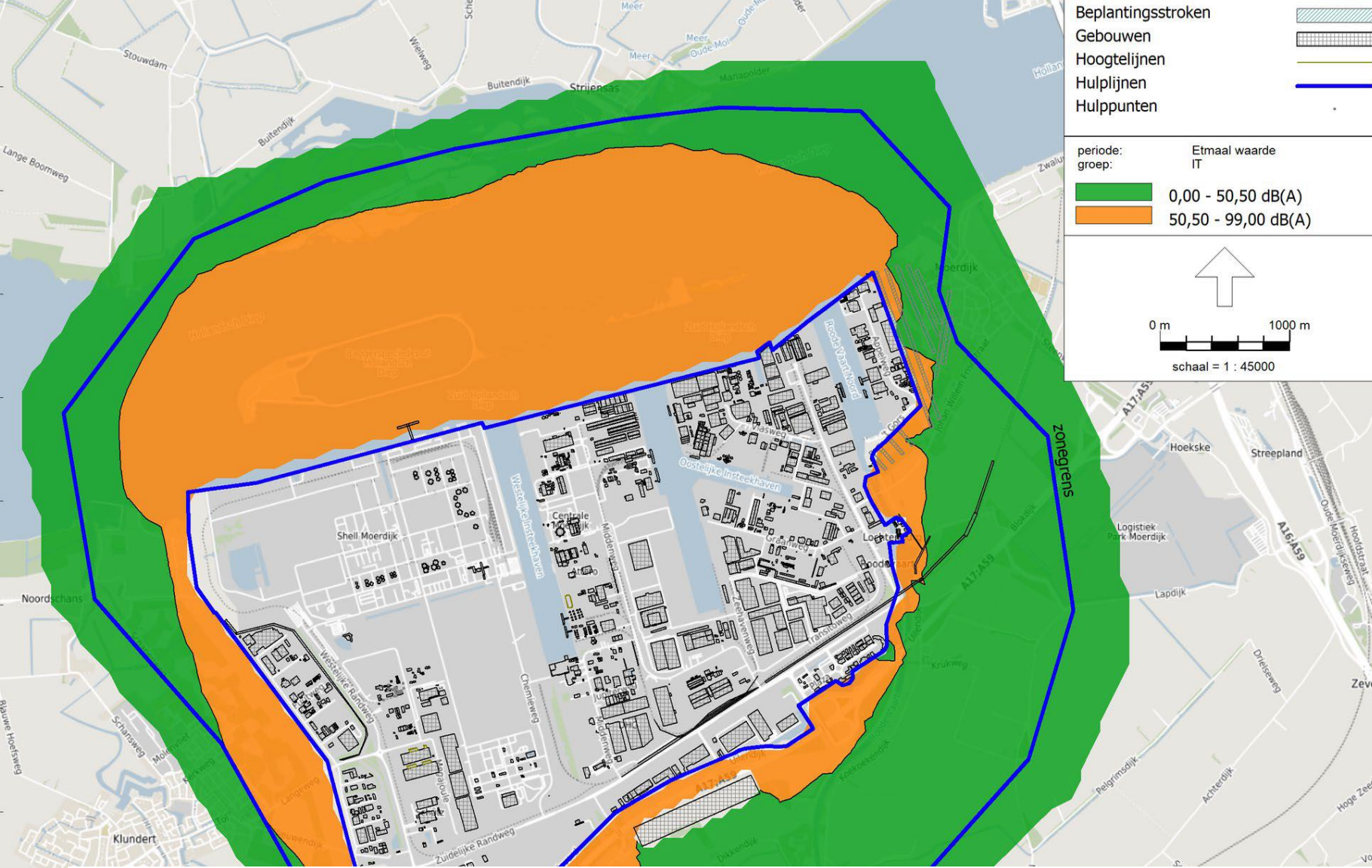
Ruimte binnen de hekken: Direct beschikbare fysieke en milieuruimte nihil

- **0ha direct ruimte-aanbod** (ruimte die er is loopt vast op geluidsruimte en stikstof)
- **50ha ruimte te maken met hogere milieucategorie, maar..** loopt vast op milieuruimte
- **<195 ruimte te maken met functionele beperkingen**, 50ha gefragmenteerd uit te plaatsen (bedrijven buiten kernprofiel uitkopen tegen zeer hoge kosten, lagere milieu-categorie); <95ha Strategische reserve Roode Vaart (incl. haven; beperkt geschikt voor circulair en energie); 50ha Amergebied (slechts milieucat. 2-3, nabij natuur en wonen).

50ha fysieke ruimte, maar geen milieuruimte (geluid, stikstof) en belemmering op veiligheid

50ha fysieke ruimte, maar geen milieuruimte (geluid, stikstof) en belemmering op veiligheid

Resultaat Fase 2a: Het past niet binnen de hekken

Tussenconclusie Ontwerptafel

Powerport regio Moerdijk accommodeert ..

KGG	→	- Projectprocedures (RCR)
- Elektrificatie NL
- Verduurzaming Industrie (NPVI)
- Energie Hoofdstructuur (PEH)
I&W	→	- Circulaire Economie
- Goederenvervoer (Modal shift)
- Zeehavens
VRO	→	- Nota ruimte
- Landbouw en natuur (incl. NPLG)
- Ordenende netwerken voor energie en (circulaire) economie
- Leefbare steden en regio's
- Water en bodem sturend (incl. HWBP)
Provincie	→	- Ruimtelijk voorstel
- Verduurzaming industrie
- Landelijk gebied
- Ontwikkelstrategieën SRBT, WBW
Gemeenten	→	- Omgevingsvisies
- Leefbaarheid
- Lokale economie
- Verduurzaming industrie
- Buitengebied

Dit op agenda BO Leefomgeving

Conclusie

180 tot >1000ha

Ruimte vraag
Elektrificatie: 180ha
40% CE: 600ha
10% verduurz.: 150ha
Logistiek: 200ha
Lokaal MKB: 75ha

Ruimte-aanbod
0ha

Ruimte maken
<245ha
(50ha Chemiecluster;
50ha gefrag. uitplaatsen
bedrijven; 95ha Rode
vaart reserve;
50ha Amergebied)

Vraag = groter dan aanbod

Keuze

Elders
ruimte vraag
zoeken
Nationale
afweging

Kritisch zijn
op profiel &
positionering
Powerport

Er is een integrale
visie nodig

Gedeelde
verantwoordelijkheid
en eigenaarschap
(hoe regelen we dat?)

Inrichting van de ruimte
(hoe geven we dat vorm?)

Participatie
(waar over, met wie en
voor wie?)

Tussenstand 30 mei 2024

Keuze beïnvloedt vraag

**Bewoners vragen naar
fundamentele keuzes en
duidelijkheid**

Leefbaarheid in het dorp Moerdijk

Leefbaarheid in het dorp Moerdijk betekent gelukkig kunnen zijn op de plek waar we leven. Wij voelen dat dit geluk onder druk staat en willen hiervan af. Langs onze menselijke maat vraagt dit op korte termijn om meer bewustwording bij anderen en meer duidelijkheid voor ons. De leefbaarheid in ons dorp is gebaseerd op de volgende vijf kernwaarden:

Om deze kernwaarden voor leefbaarheid te beschermen zijn wij met elkaar gekomen tot de volgende voorwaarden:

Hoe wij willen dat er met ons wordt omgegaan

Ons dorp heeft bestaansrecht, wij mogen er zijn. De onzekerheid over onze toekomst heeft lang genoeg geduurd. Wij willen weten waar we aan toe zijn bij verschillende toekomstscenarios en handpakt het grond van grip op de eigen toekomst terugkrijgen. Dit betekent concreterisering van een toekomstscenario door het Rijk als er een ruimtelijke claim op of rond het dorp wordt gelegd, een nieuwe Ruimtelijke Regio voor huisvesten vanuit het Rijk vanwege de grote onzekerheden over de toekomst van het dorp, maar ook handelingsperspectief voor buurten. Onzekerheid mag niet langer ten koste gaan van onze leefbaarheid en woonwaaier. Toekomstperspectief is hier essentieel voor behoud en aanpak van projecten en jonge gezinnen.

Hoe wij aankijken tegen onze fysieke leefomgeving

We willen niet stap voor stap nog verder opgevoerd worden. De ruimtelijke leefbaarheidsgrenzen voor onze inwoners is bereikt, zelfs al is er nog verteilbare ruimte. Dit betekent dat wij geen zinniglijke komst van hender (spoor, geluid, licht, vliegtuigen, luchtvervuiling) van de industrie of externe ontwikkelingen willen, dat wij onze rust en ruimte beschermen door uitsluiting van het bos als groene buffer rondom het dorp, geen industriële ontwikkelingen in de ruimte tussen het dorp en de A58/A17 en permanente weging van (zwaar) stoffen door het dorp, en dat wij op elk schaalniveau duidelijke keuzes over de ruimtelijke toekomst van het dorp vaststellen met concreet handelingsperspectief voor inwoners.

Hoe wij aankijken tegen het samenleven in ons dorp

We willen elkaar en onze voorzieningen blijven vasthouden. Veranderingen in de sociale structuur van het dorp mogen niet leiden tot extra druk op voorzieningen of op gemeenschapsleven. Behoud van de basisschool is essentieel. Beweging op de lokale woonwaaier (bijvoorbeeld een woonwaaier, kleinschalige, minder afstanden in woonwoningen en extra woonruimte). Nieuwe vrijplaatsen zijn nodig voor behoud van onze belangrijke sociale voorzieningen, de voetbalclub en het AVC. Om het ons kent ons gevoel en de gemeenschapsleven te versterken is het essentieel dat verschillende typen inwoners (oud, nieuw, alleenstaand, arbeidsmigranten) elkaar leren kennen en vasthouden. Het aantal arbeidsmigranten moet in verhouding blijven tot de schaal van het dorp. Daarom willen wij dat hiervoor maximaal twee in plaats van drie locaties nabij het dorp worden aangewezen.

Oktober 2024

TwynstraGutten

Is er ruimte 'buiten de hekken'?

Ruimte buiten de hekken: Geen significante oplossingsruimte regionaal en nationaal

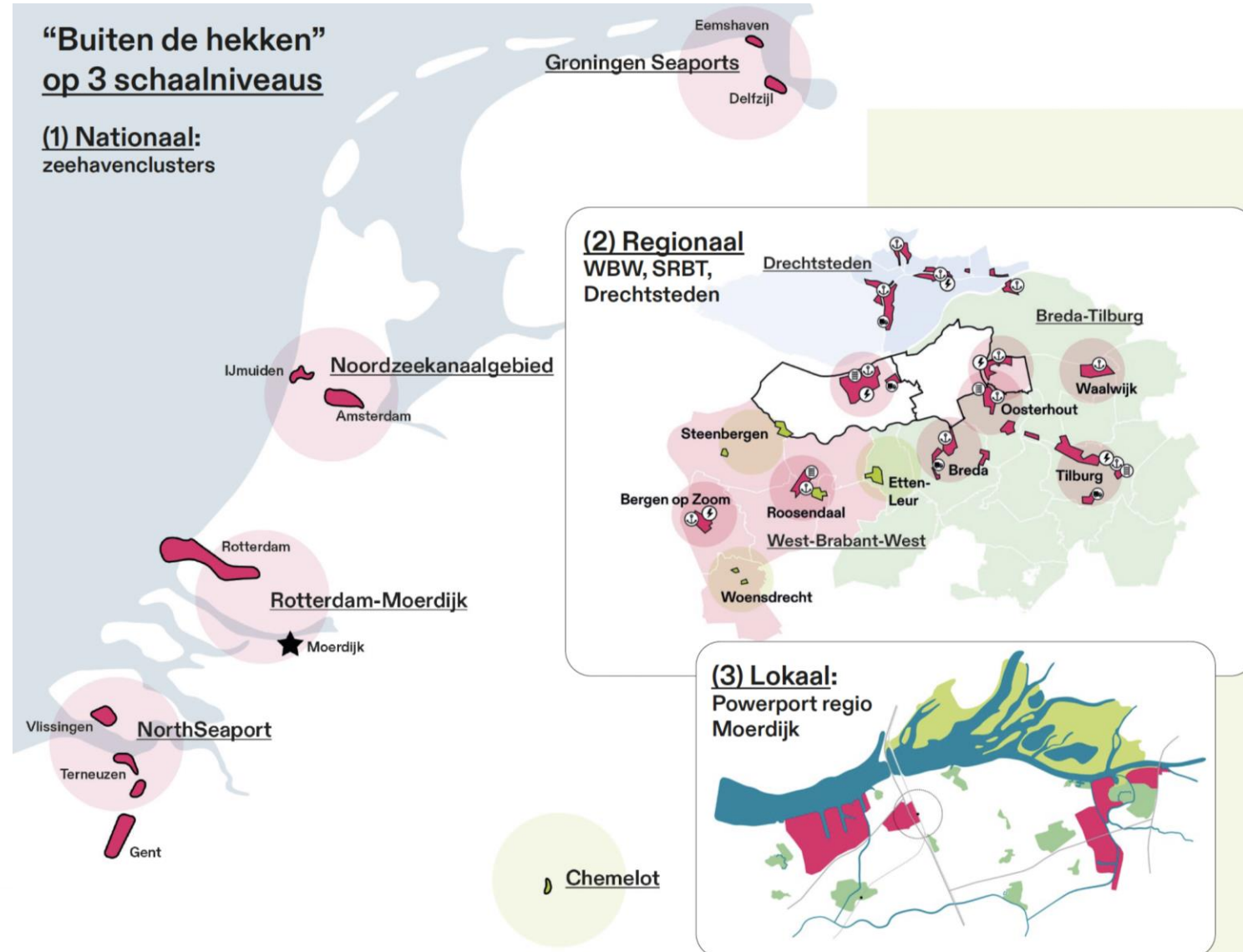
De tendens is juist dat er wordt gezocht naar kansen om grote ruimtevragers actief uit te plaatsen

Nationaal.

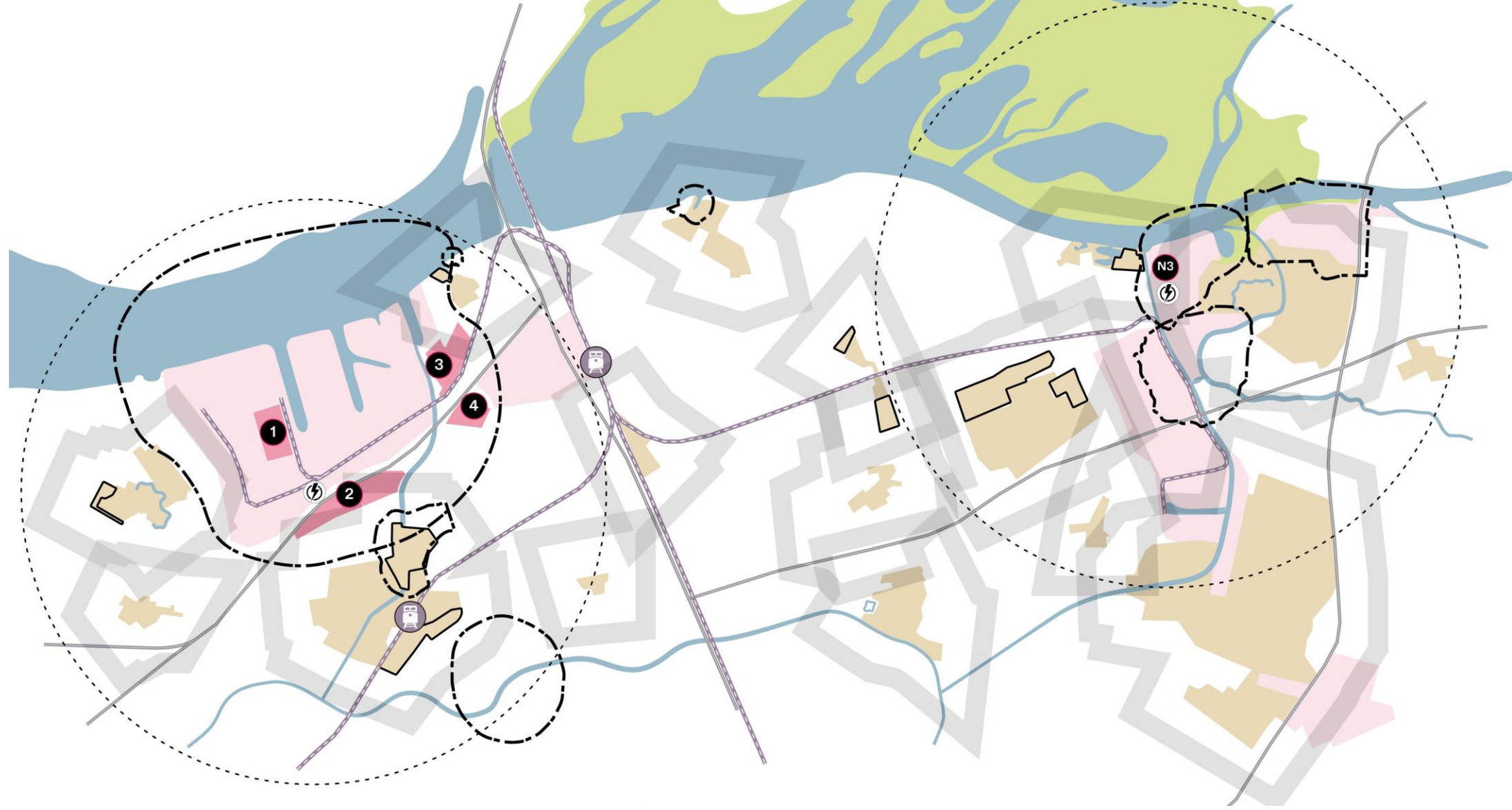
- Eerste resultaten van studie KGG toont aan dat ook in andere Zeehavenclusters het ruimteaanbod zeer beperkt is.

Regionaal.

- De tendens is dat er wordt gezocht naar kansen om grote ruimtevragers actief uit te plaatsen, in plaats van nieuwe te faciliteren.
- Er zijn op enkele plekken wel transformatiekansen. De omvang op de schaal van de totale opgave voor Powerport is daarbij niet substantieel.

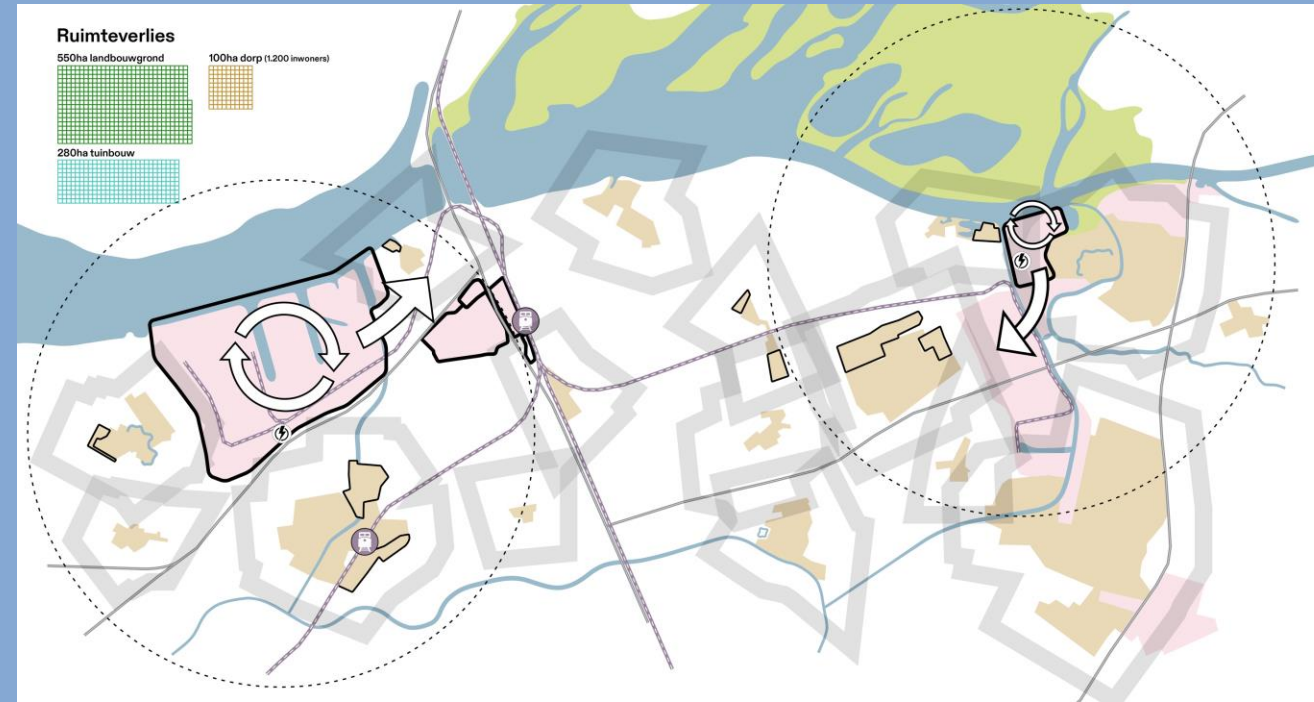
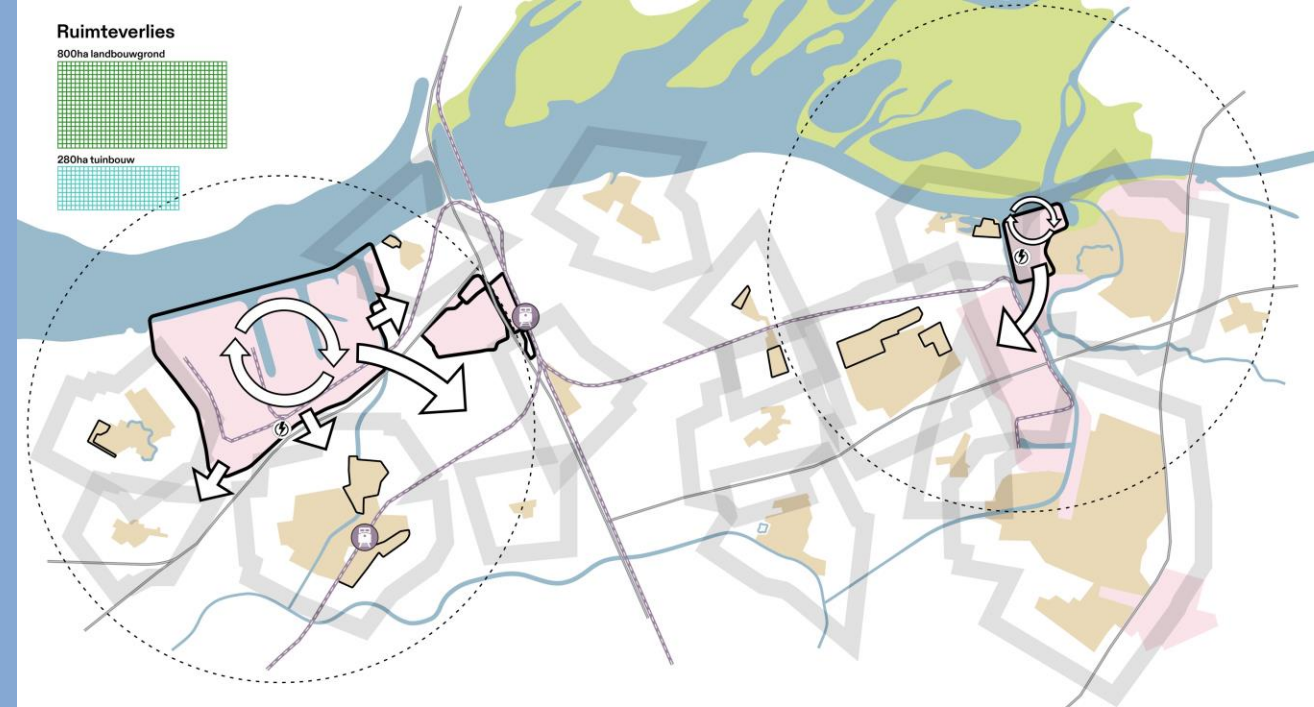
Basiskaart
Uitgangspunten ingetekend

Ruimte buiten de hekken: Powerport

Vraagt om fundamentele keuze

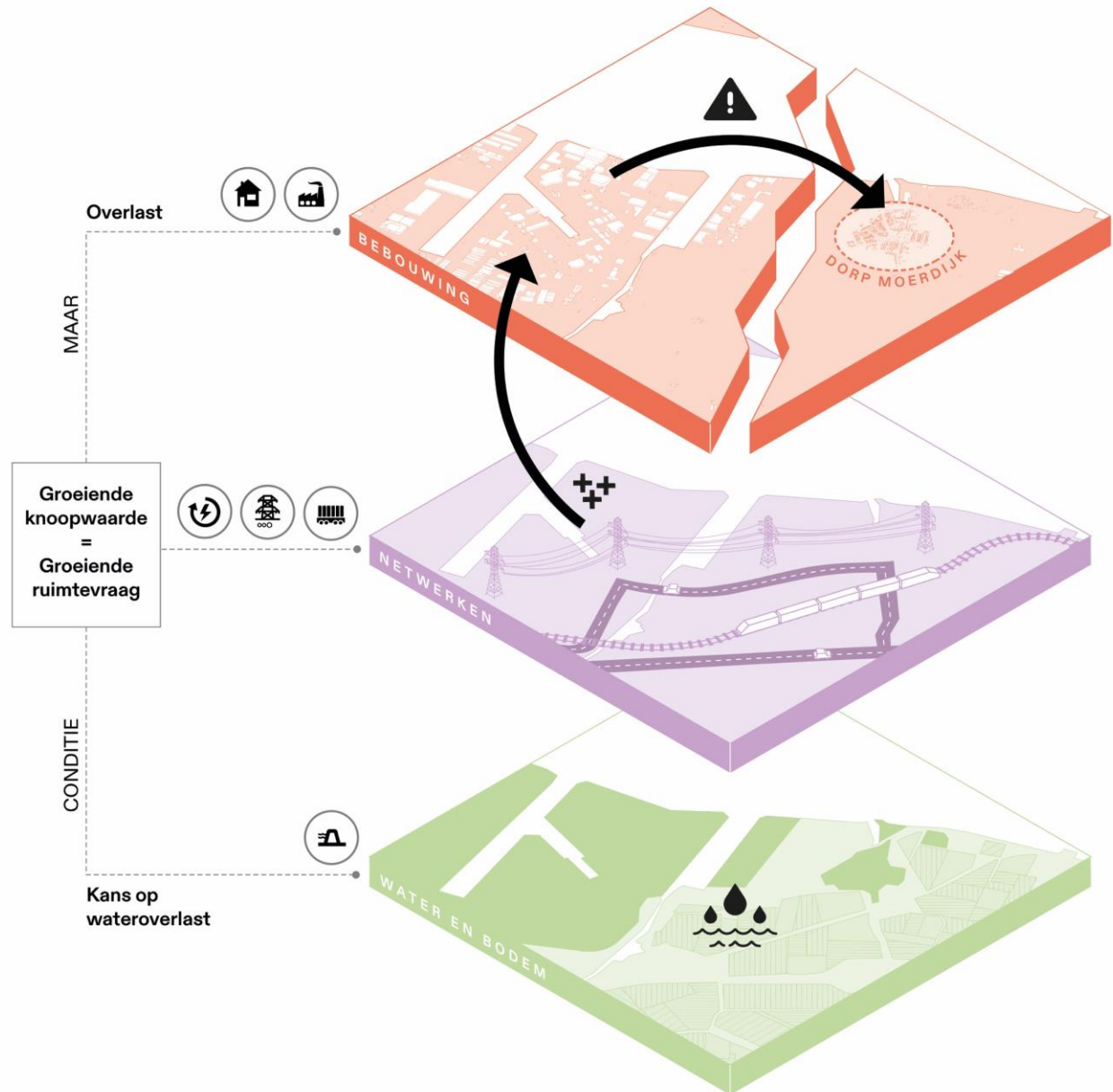
- **De compensatieplanologie werkt niet meer.** De randvoorwaarde leefbaarheid vanuit de dorpen zet alle groeirimte van het HiM en Amer op slot (zowel in m2 als in milieuruimte).
- **De keuze om tot uitbreiding over te gaan kan alleen gemaakt worden in combinatie met een fundamentele keuze.** Uitbreiding heeft direct grote consequenties en leidt per definitie tot transformatieopgaven en prioriteringsvraagstukken. Makkelijke keuzes zijn er niet.
- **Er is een integrale en duurzame visie nodig op de toekomst van de regio met aandacht voor alle facetten** (energie, industrie, leefbaarheid, mobiliteit, landbouw, water, natuur, economische profilering en brede welvaart).

Top inzichten

Belangrijke leerpunten:

- **1. Urgentie:** er loopt al een inpassingsstudie van de converter in Geertruidenberg en besluitvorming voorkeurslocatie POM 380 kV station wordt op korte termijn beoogd.
- **2. Profiel en positionering:** het industriecluster verandert van belang: van XXL logistiek naar strategische locatie in landsbelang: energievoorziening, autonomie op materialen
- **3. Existentiële patstelling:** Behoud van concurrentiepositie van het HiM kan niet zonder strategische uitbreiding (energie, autonome groei). Leefbare dorpen stellen harde en houdbare grenzen aan de groei.
- **4. Bovendien: Investeren in locatiewaarde (energie, infrastructuur) werkt als een magneet op industrie** met eigenschappen zeehaven, multimodaal, hoog energieverbruik, hoge milieucategorie. Naast bestaande sectoren de gewenste omstandigheden voor circulaire economie. Dat is een beleidskeuze.
- **5. Brede Welvaart:** Met de systematiek van Brede Welvaart wegen we de impact van de ruimtelijke varianten. De methodiek als onderlegger hanteren voor de participatie.

Advies Ontwerptafel Powerport regio Moerdijk:

We constateren dat:

- Powerport regio Moerdijk is een cruciale sleutellocatie voor het waarmaken van nationale en provinciale ambities voor economie, energie, grondstoffen en klimaat
- Project voor project leidt tot suboptimale resultaten voor economie EN leefbaarheid
- Daarom stellen we voor: een proces starten om samen met industrie, bewoners en andere grondgebruikers te onderzoeken wat de toekomst van de regio wordt: gebiedsvisie Powerport regio Moerdijk
- En vragen daarvoor de bestuurders van Rijk, provincie, gemeenten en waterschap om daar een gezamenlijke opdracht voor te formuleren op basis van de resultaten van dit onderzoek (scopebesluit)
- Die afspraak wordt op het BOL van juni bekrachtigd waarna het ontwerpend onderzoek in een participatief proces start.

Advies Ontwerptafel Powerport regio Moerdijk:

- Betrokkenen en stakeholders in beeld brengen en afspraken maken hoe zij een rol krijgen in de participatie bij de uitwerking naar een gebiedsvisie.
- Ons uitgangspunt van handelen is brede welvaart
 - *Wat is de toekomstige woonkwaliteit in de regio en wat is het perspectief voor de landbouw?*
 - *Hoe gaan we om met de wateropgaven en natuur?*
 - *Kiezen voor een profiel dat bijdraagt aan de nationale en regionale doelen en ambities vraagt ontegenzeggelijk om een perspectief voor de lokale belangen van bewoners, boeren en ondernemers. Als de inrichting van het gebied grootschalig verandert tbv nationale vraagstukken moeten daar nieuwe kansen voor hen tegenover staan.*

Powerport regio Moerdijk

Ontwerptafel Powerport regio Moerdijk
presentatie Raadsinformatiebijeenkomst
Gemeente Moerdijk – 15 april 2025

Traject tot “scope besluit”

Christophe van der Maat

Mijn opdracht

1. 'Onafhankelijk procesregisseur'
2. Van fase 2b, via fase 2C met scopebesluit, naar fase 3 participatie
3. Gezamenlijk verhaal t.b.v. scopebesluit: ambities, randvoorwaarden, gerichte participatie;

Gezamenlijke ambitie

1. Nationaal strategisch profiel in ontwikkeling;
2. Nalaten 'samen te kiezen' is een doen;
3. Profiel moet selecterend werken: kwalitatief (meerwaarde) ipv kwantitatief
4. Onafwendbare ruimte vraag: extra impact op de leefomgeving
 - * Concurrerend houden bestaande gewenste industrie (basis-chemie);
 - * Energietransitie
 - * Circulaire economie

Randvoorwaarden

- Geloofwaardige, gelijktijdige en structurele versterking Brede Welvaart
- Maatschappelijke 'License to operate'
- Zorgvuldig ruimtegebruik
- Werkend systeem
- Stop het incrementele: ontwerp 'zo toekomst vast als mogelijk'
- Moerdijkregeling
- Perspectief voor de agrarische sector

Gerichte participatie

- Vraagstuk van geografische focus aanbrengen in scope
- Vertrekkend vanuit geformuleerde randvoorwaarden
- Factor tijd

Gemeentelijke inzet

Katja de Haan

Gemeentelijke positiebepaling

Omgevingsvisie december 2023

- 1) We onderkennen belang van verduurzaming
- 2) Kaders Havenstrategie 2013 gelden nog steeds:
 - Waarborging leefbaarheid en toekomstperspectief inwoners.
 - Ontwikkeling in balans met omgeving.
- 3) Nieuwe opgaven:
 - Wat elders kan, elders doen
 - Binnen het hek van het HiM
- 4) Indien onhaalbaar, dan afspraken maken over structurele meerwaarde & investeringen.
- 5) Integrale aanpak, met participatie, aan tafel

Aanvullende boodschap

1) Integraal totaalplan:

- Geregisseerde groei (i.p.v. project voor project)
- Gericht op goed functionerend gebied & brede welvaart
- Scope 2050: “wat voor gebied is dit?”
- Duidelijk & geloofwaardig
- Cyclische leefbaarheidsdiscussie moet stoppen
- Niet kiezen, wel doorgaan is onaanvaardbaar

2) Herstel met onmiddellijke ingang Moerdijkregeling

3) Wij blijven investeren in Moerdijk: bv gunning uitvoering kades Waterfront

Reflectie na verkenning Ontwerptafel

1. Nationale opgave: extra lading: strategische autonomie & concurrentiekracht
2. Perspectief HiM?
 - Zonder ingrijpen toekomst onder druk (1,2 MRD investeringen on hold)
 - Tegelijkertijd zeer schaarse locatiewaarden: zeehaven, multimodaal, hoge milieucategorie, en straks ... groot aanbod energie
3. Geïnventariseerde ruimtevraag > dan beschikbare ruimte
4. Spreiding opgave biedt onvoldoende oplossing
5. Brede welvaart en leefbaarheid onder druk. Inwoners en agrariërs hebben behoefte aan duidelijkheid en perspectief
6. Erkenning: fundamentele keuze is nodig

Verzoek om mandaat raad - 1

Raadsbesluit 8 mei 2025

- 1) Kennisnemen van de bevindingen Ontwerptafel Powerport
- 2) Kennis van het voornemen tot nemen gezamenlijk “scopebesluit” (rijk, provincie en gemeenten)
- 3) Instemmen met Moerdijk als gelijkwaardige deelnemer
- 4) Oproep aan college om bij scopebesluit:
 - a. belang optimaal behartigen, positiebepaling Omgevingsvisie als uitgangspunt
 - b. komen tot geloofwaardig en toekomstbestendig besluit
 - gericht op goed functionerend systeem
 - borging brede welvaart, leefbaarheid en perspectief voor de haven
 - en herstel indexering Moerdijkregeling (herstel vangnet vooruitlopend op uitkomst Ontwerptafel)

Verzoek om mandaat raad - 2

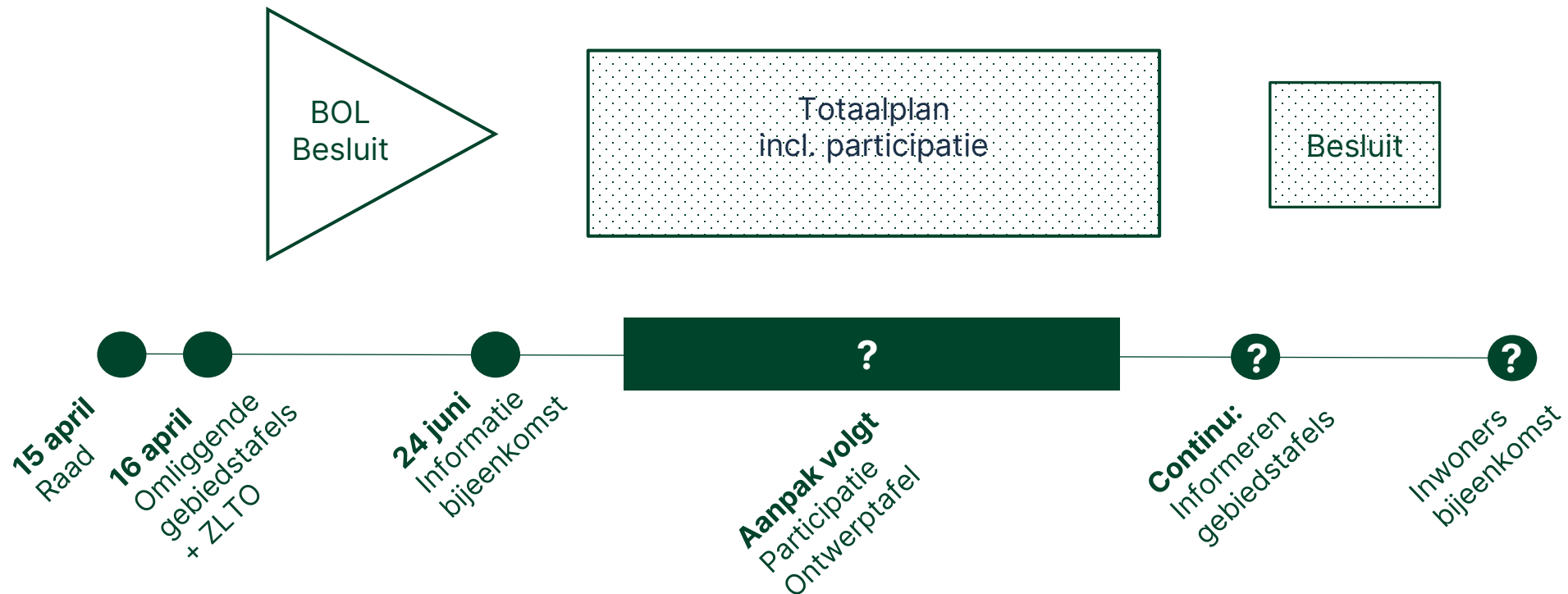
Raadsbesluit 8 mei 2025

- 5) Kennisnemen van financiële en praktische ondersteuning aan ZLTO om samen met alle agrariërs (leden en niet-leden) tot standpuntbepaling te komen.
- 6) Kennisnemen van voornemen college om in te gaan op verzoek van dorpstafel Zevenbergschen Hoek tot ondersteuning bij opstellen Leefbaarheidsvisie.
- 7) De kosten die de gemeente maakt voor rijksopgaven naar redelijkheid aan de rijksoverheid door te belasten.

Communicatie & Participatie

Uitgangspunt:

- Transparante communicatie
- Participatie
- [Moerdijk.nl/energieprojecten](https://moerdijk.nl/energieprojecten)

Rol raad

- RIB bij alle mijlpalen, raadsinformatiebijeenkomst na elke fase
- Klankbordgroep raad: elke 10 weken (2025: 24 juni, 30 sep, 9 dec)
- Raadsbesluit: mandaat scopebesluit, **aanpak daarna wordt nog uitgewerkt**

Inspreker:

Yvon van Nieuwenhuizen, ZLTO Moerdijk

*Inspraak
15 april 2025
gemeenteraad
Moerdijk*

Optelsom van opgaven

Omgevingsvisie:

Visie 2040: zeekelepolders (die iets lager gelegen zijn dan de overige polders in Moerdijk)
verziltingsvraagstuk.

Overige visies:

- Nieuw Prinsenland (zuid-west)
- “geworteld wonen”(zuid-oost)
- Groen-Blauwe mantel (rondom HIM)
- Natuur Netwerk Nederland
- Ecologische Verbindings Zones

Energie opgave:

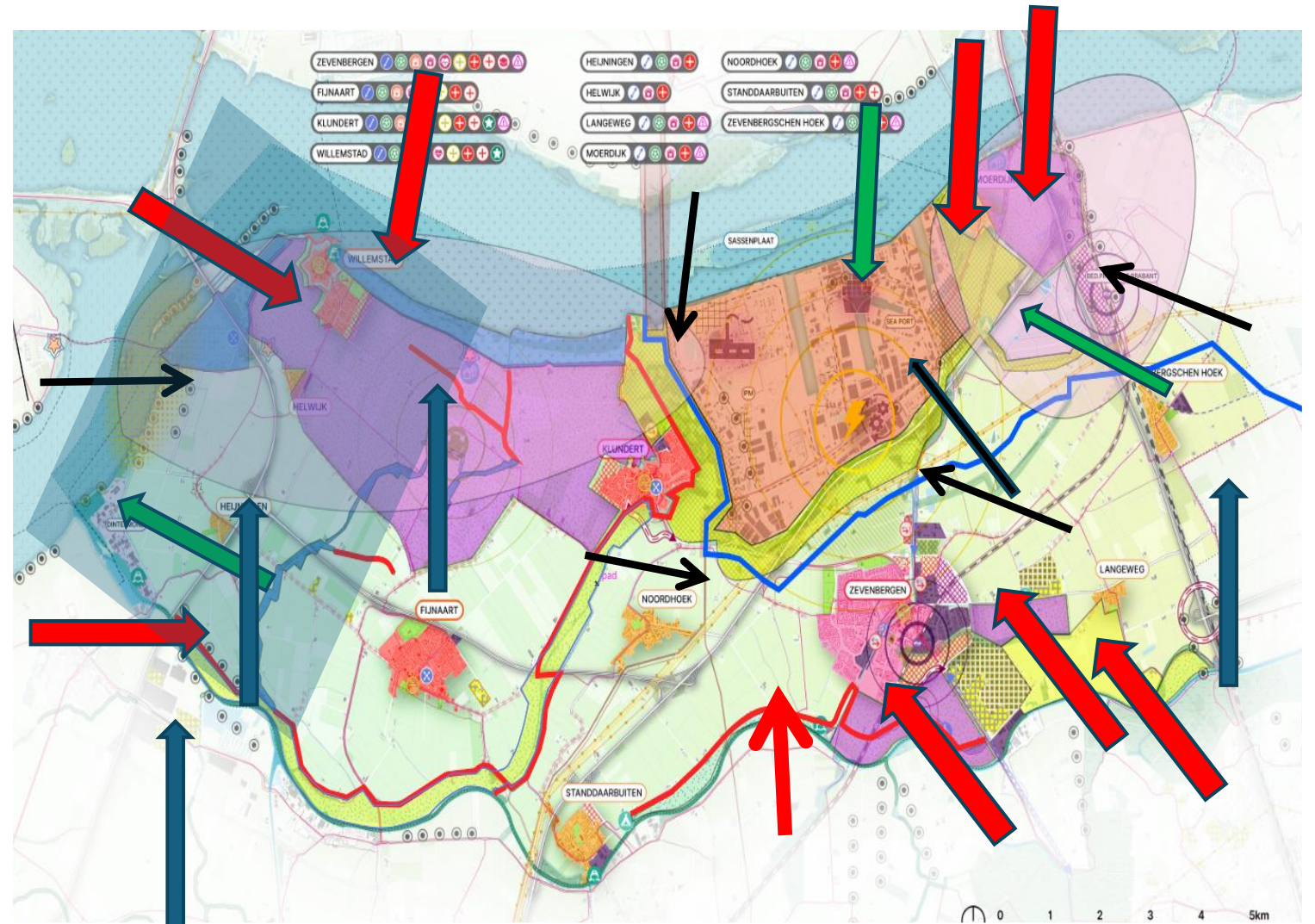
- Delta Rhine Corridor west – oost
- Uitbreiding 380 kV
- 380-150-20 kV station in Moerdijk
- Zoekgebied Nederwiek 3 en 4
- Zoekgebied: Crayensteijn 380 kV
- Delta Rhine Corridor noord-zuid?
- Geothermie/warmtenet

Bestaande/gerealiseerde industrie

- HIM
- LPM
- Dintelmond
- Diverse kleinere bedrijventerreinen

Buiten gemeentelijk

- Regio West Brabant: Plant Based regio
- Stedelijke regio Breda Tilburg en West Brabant West
- Waterwingebied Drimmelen
- Ruimtelijk voorstel NBr.: Verziltingsgebied

Uitgangspunt

Voor ons als voedselproducenten en beheerders van een vitaal buitengebied is een zorgvuldige omgang met landbouwgrond een logisch uitgangspunt.

- Noordwestelijk Brabant laat zich kenmerken als **vruchtbare delta**.
- De **hoge kwaliteit van onze gronden** maken het gebied:
 - vruchtbaar en klimaat robuust,
 - de waterbeschikbaarheid is goed,
 - de verkaveling is optimaal
 - de stikstofproblematiek is minder belemmerend dan elders in Brabant.

Uitgangspunt

- Naast de voedselproductie, levert de agrarische sector ook een grote bijdrage aan **maatschappelijke diensten**. Denk hierbij aan:
 - Waterinfiltratie
 - Koolstofvastlegging,
 - Verhogen van de (bodem)biodiversiteit
 - Zorgdragen voor een aantrekkelijk landschap met een grote recreatieve waarde.

Standpunten ZLTO

1. Hoogwaardige **landbouwgrond verdient bescherming**.
2. In het verlengde daarvan hebben agrarisch ondernemers **recht op economisch perspectief**.
3. Door de ruimtevraag dreigt het gebied te worden **overbelast**. Dit kan de agrarische structuur en leefbaarheid aantasten. Houdt hier nadrukkelijk rekening mee bij het leggen van de ruimtepuzzel.
4. Heb aandacht voor de stapeling van opgaven. Deze beperkt zich niet tot de ca. 1000 ha die nodig is voor Powerport zelf, maar wordt verhoogd met de hectaren die nodig zijn voor de aanleg van kabel- en leidingentracés. Ook dat heeft blijvende impact op de kwaliteit van de landbouwgrond. **Kies voor de minst schadelijke methode van aanleg.**

- 5. **Kijk ook goed naar de landbouwstructuur**, nu en voor straks, voordat tracékeuzes worden gemaakt. Onder een goede landbouwstructuur verstaan wij: een goede verkaveling, het bij elkaar houden van eenheden van bouwkavels en bebouwing, ontwatering, bodemstructuur et cetera. Als er gekozen wordt voor een tracé waar landbouwstructuur geraakt wordt, zorg dan dat deze in stand blijft, of verbetert. Ook al kost dit meer.
- 6. De gevolgen van de stapeling van opgaven zullen ongetwijfeld **leiden tot stijgende grondprijzen waardoor bedrijfsontwikkeling en verduurzaming van de sector in de knel komt**. Dit effect beperkt zich niet tot het plan gebied maar zal effect hebben in de hele regio.
- 7. Deze ruimtevraag **bemoeilijkt** onze **mogelijkheid** om te kunnen voldoen aan de maatschappelijke opgave zoals **extensivering van de landbouw en een meer plantaardige regio**.

- 8. **Kijk** voor de beoordeling van gezondheidseffecten voor mens en dier niet alleen naar (bedrijfs)woningen, maar **naar alle gebouwen op een bouwvlak**.
- 9. **Compensatiegelden moeten landen in verbetering van de agrarische structuur.**
- 10. **Compenseer** de mogelijk negatieve effecten op bestaande natuur als gevolg van de Powerport-infrastructuur, **niet automatisch op landbouwgrond in deze gemeenten.**
- 11. Tenslotte is het nu al van belang dat er middelen worden gereserveerd voor een **agrarisch gebiedscoördinator**. Deze persoon krijgt bij de daadwerkelijke realisatie de opdracht om agrarisch perspectief -op gebieds- en bedrijfsniveau- zo groot mogelijk te houden

Gevolgen in beeld!

“Slagroompunt” model

Onherstelbare schade aan:

- Bodemstructuur!
- Biodiversiteit
- Waterbergingscapaciteit

Opstellen visie

ZLTO Moerdijk en Amerstreek werken op dit moment aan een landbouwvisie!

Hiermee worden alle opgaven, kansen en bedreigingen in kaart gebracht waar we als landbouw voor staan de komende jaren.

- Gevolgen door Powerport opgaven
- Overige opgaven zoals:
 - BOS 2.0
 - Kaderrichtlijnwater
 - Vogel habitatrichtlijn
 - Extensivering
 - ????

Werkt U ook mee aan een toekomstbestendige vitale regionale land- en tuinbouw?

- Wij herhalen onze bereidheid om mee te denken en mee te werken aan een veelzijdige Powerport regio, die naast haar maatschappelijke opgaven op alle fronten vitaal, productief en aantrekkelijk is.

Bedankt voor de aandacht

Vragen??

Inspreker:

Raoul Nuijten, kerngroep Leefbaarheidsvisie Moerdijk

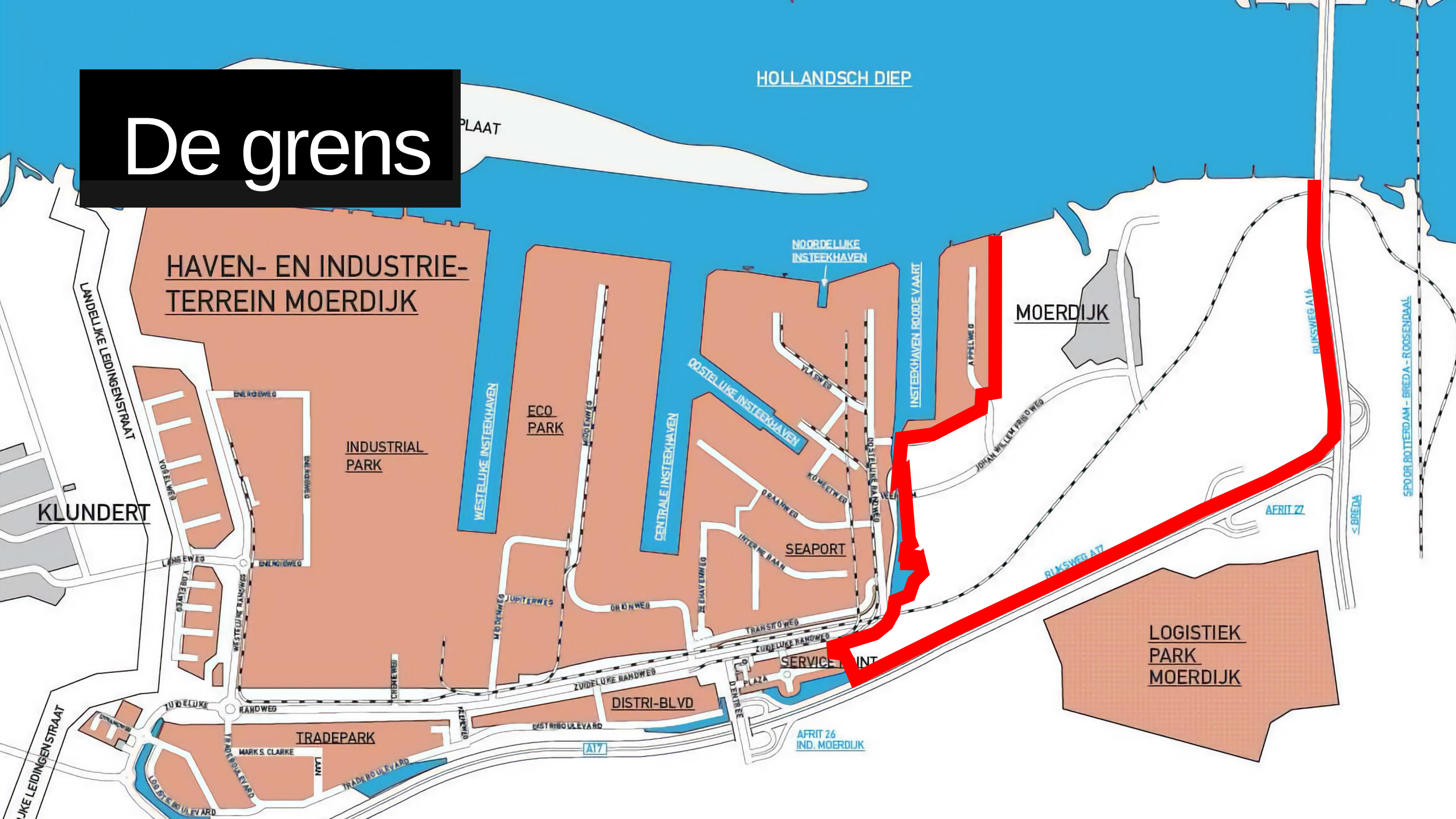
Raoul Nuijten 🙌

- Freelance gedragswetenschapper.
- Ex-assistant professor TU/e.
- Ph.D.-onderzoek naar veranderstrategieën.

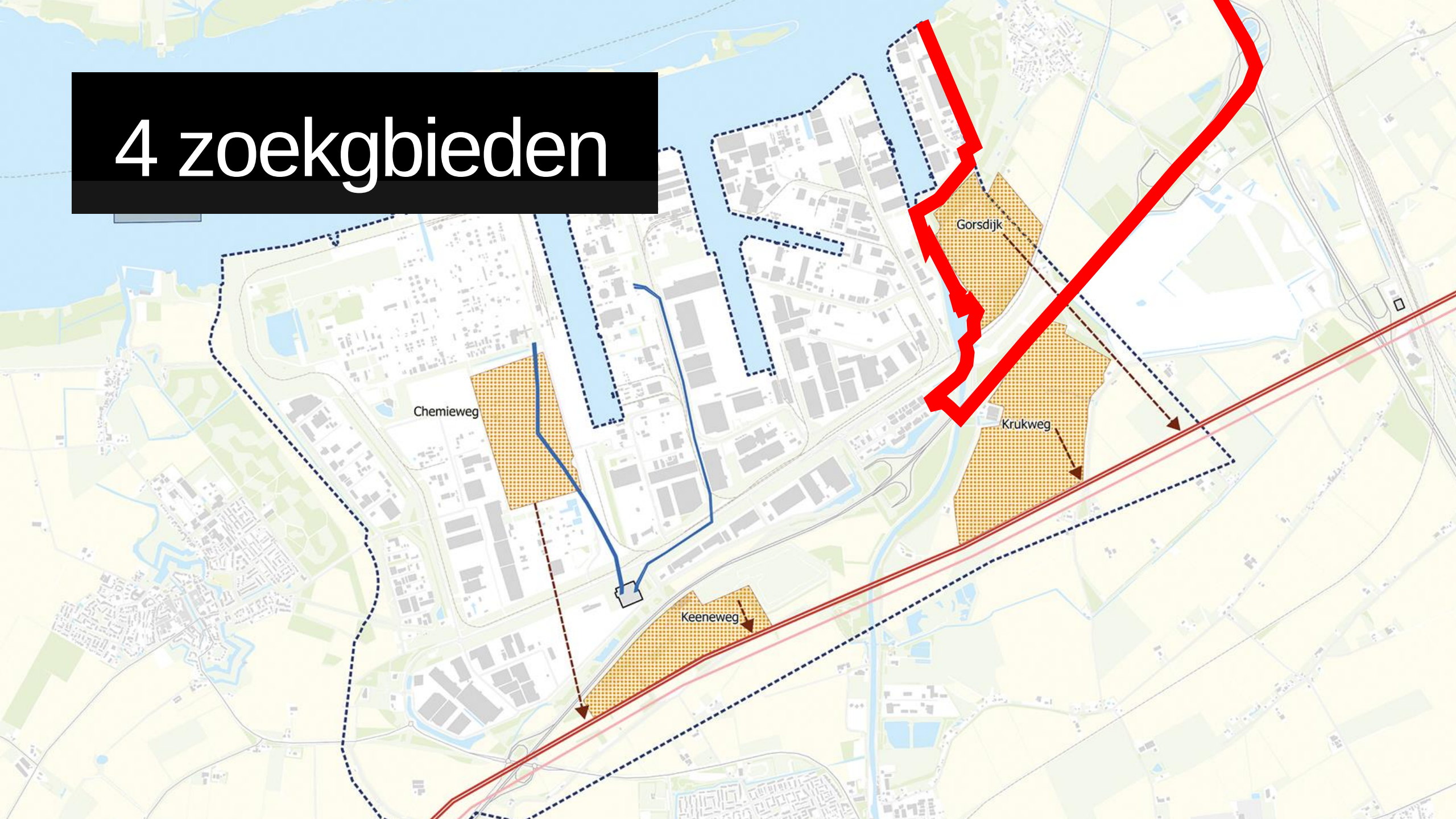
5 soorten vragen

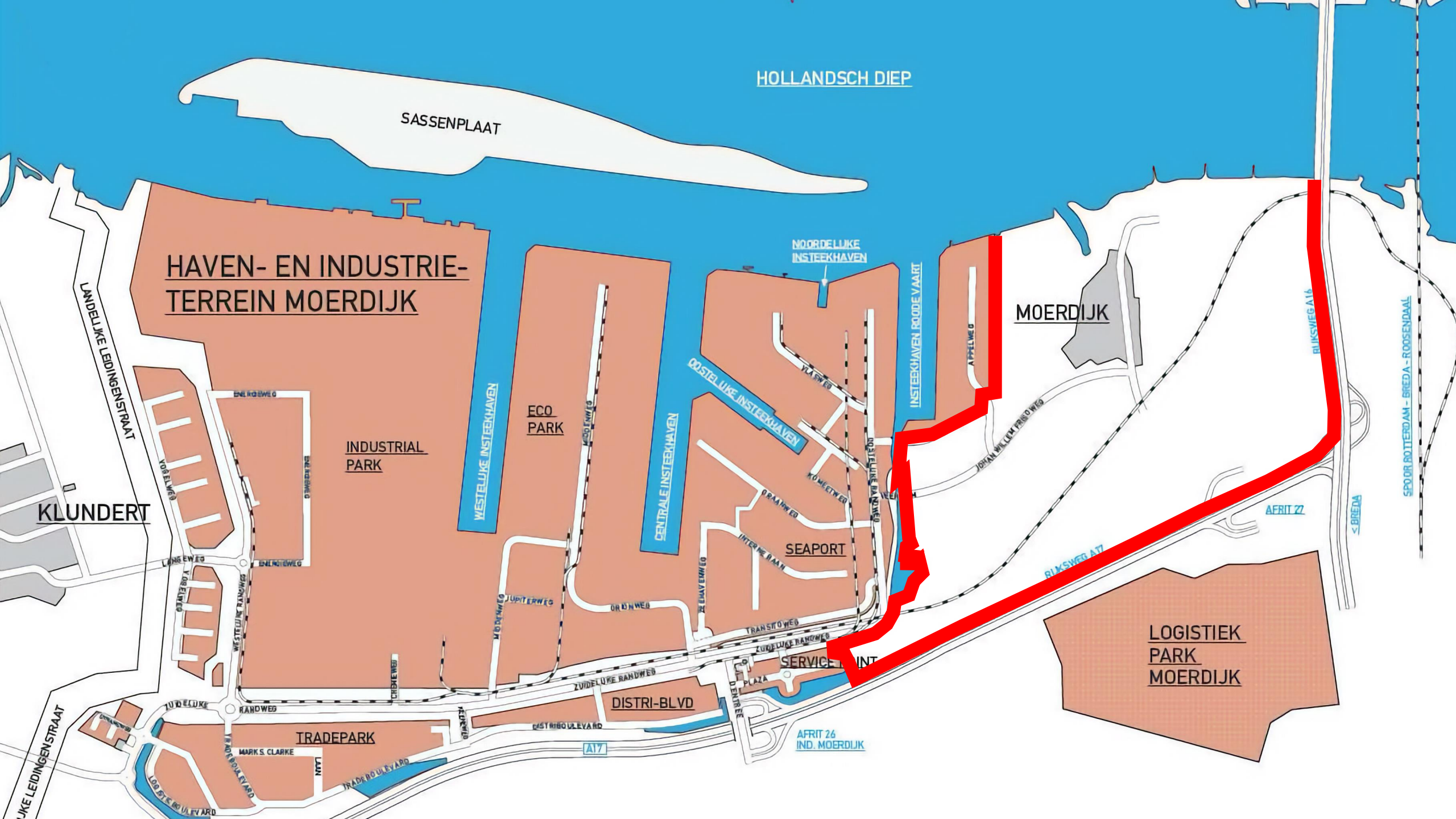
1. **Feitelijke vragen: Wat weten we?**
2. **Creatieve vragen: Wat als?**
3. **Uitvoeringsvragen: Hoe dan?**
4. **Duidende vragen: Wat betekent dit?**
5. **Emotionele vragen: Wat voelen mensen hierbij?**

De grens

4 zoekgebieden

Onze oproep

- 1. Pleit voor actualisatie van de Moerdijkregeling vóór BOL-besluit in juni.**
- 2. Formuleer een duidelijk standpunt over de toekomst van dorp Moerdijk.**
- 3. Stel bij het bepalen van uw strategie 5 soorten vragen.**

Havenkant. Moerdijk.

